

สรุปผลที่สำคัญ

การสำรวจการอ่านหนังสือของประชากร พ.ศ. 2554

สำนักงานสถิติแห่งชาติ

สำนักงานสถิติแห่งชาติ

หน่วยงานเจ้าของเรื่อง

สำนักสถิติสังคม

สำนักงานสถิติแห่งชาติ

โทรศัพท์ 0 2142 1260

โทรสาร 0 2143 8136

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ : arpaporn@nso.go.th

หน่วยงานที่เผยแพร่

สำนักสถิติพยากรณ์

สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษาฯ

อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น 2

ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กทม. 10210

โทรศัพท์ 0 2141 7498

โทรสาร 0 2143 8132

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ : services@nso.go.th

ปีที่จัดพิมพ์

2555

จัดพิมพ์โดย

คำนำ

ผลการสำรวจเกี่ยวกับการอ่านหนังสือของประชากรนอกเวลาเรียน/นอกเวลาทำงาน ซึ่งรวมการอ่านหนังสือทุกประเภท และการอ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่น ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต ซีดี ฯลฯ ยกเว้น SMS หรือจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) พบประเด็นที่สำคัญดังนี้ เด็กเล็กอายุต่ำกว่า 6 ปีที่อ่านเองหรือผู้ใหญ่อ่านให้ฟังมีร้อยละ 53.5 เด็กผู้หญิงมีอัตราการอ่านหนังสือมากกว่าผู้ชายเล็กน้อย (ร้อยละ 54.3 และ 52.7 ตามลำดับ) โดยเด็กเล็กในกรุงเทพมหานครมีอัตราการอ่านหนังสือสูงสุด (ร้อยละ 63.0) ส่วนผู้ที่มีอายุ 6 ปีขึ้นไปมีอัตราการอ่านหนังสือนอกเวลาเรียน/นอกเวลาทำงานร้อยละ 68.6 โดยผู้ชายมีอัตราการอ่านหนังสือสูงกว่าผู้หญิงเล็กน้อย และกลุ่มวัยเด็กมีอัตราการอ่านหนังสือสูงกว่าวัยอื่น รองลงมา คือ กลุ่มเยาวชน กลุ่มวัยทำงาน และกลุ่มวัยสูงอายุ และในการสำรวจครั้งนี้ผู้ที่มีอายุ 6 ปีขึ้นไปได้ให้ข้อเสนอแนะในการรณรงค์ให้คนรักการอ่านหนังสือในหลายประเด็นที่น่าสนใจ เช่น หนังสือควรมีราคาถูกลง และมีเนื้อหาสาระน่าสนใจ รวมทั้งควรมีห้องสมุดประจำหมู่บ้าน/ชุมชน เป็นต้น

เมื่อเปรียบเทียบอัตราการอ่านหนังสือของประชากร ซึ่งสำรวจไว้ในปี 2551 พบว่า ประชากรมีอัตราการอ่านหนังสือเพิ่มขึ้น โดยจะเห็นได้ชัดในกลุ่มเด็กเล็กอายุต่ำกว่า 6 ปีที่มีอัตราการอ่านหนังสือเพิ่มขึ้นมาก คือ จากร้อยละ 36.0 เป็นร้อยละ 53.5 สำหรับกลุ่มผู้ที่มีอายุ 6 ปีขึ้นไปมีอัตราการอ่านหนังสือเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย จากร้อยละ 66.3 เป็นร้อยละ 68.6 ทั้งนี้อาจเนื่องจากการรณรงค์ส่งเสริมการอ่านร่วมกันหลายภาคส่วน สืบเนื่องมาจากเมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2552 คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติให้การอ่านเป็นวาระแห่งชาติ โดยกำหนดให้วันที่ 2 เมษายน ของทุกปีเป็นวันรักการอ่าน และปี 2552-2561 เป็นทศวรรษแห่งการอ่าน

สรุปประเด็นเด่น

การอ่านหนังสือของเด็กเล็ก

1. อัตราการอ่านหนังสือนอกเวลาเรียนของเด็กเล็ก

เด็กเล็กที่มีอายุต่ำกว่า 6 ปี มีอัตราการอ่านหนังสือในช่วงนอกเวลาเรียนร้อยละ 53.5 โดยเด็กเล็กในกรุงเทพมหานครมีอัตราการอ่านหนังสือสูงสุด (ร้อยละ 63.0) และภาคตะวันออกเฉียงเหนือเด็กเล็กมีอัตราการอ่านหนังสือต่ำสุด (ร้อยละ 49.1)

2. ความถี่ของการอ่านหนังสือนอกเวลาเรียนของเด็กเล็ก

เด็กเล็กที่อ่านหนังสือนอกเวลาเรียน เป็นเด็กที่อ่านหนังสือสัปดาห์ละ 2 – 3 วัน มากที่สุด (ร้อยละ 42.0)

3. เวลาเฉลี่ยที่ใช้อ่านหนังสือนอกเวลาเรียนของเด็กเล็ก

เด็กเล็กที่อ่านหนังสือใช้เวลาอ่านหนังสือนอกเวลาเรียน เฉลี่ย 26 นาทีต่อวัน เด็กเล็กที่อาศัยในเขตเทศบาลใช้เวลาอ่านหนังสือฯ มากกว่านอกเขตเทศบาล (28 นาที และ 25 นาที ตามลำดับ) เด็กเล็กที่อาศัยในกรุงเทพมหานครใช้เวลาอ่านหนังสือฯ เฉลี่ยสูงสุด คือ 35 นาทีต่อวัน

การอ่านหนังสือของประชากร

4. อัตราการอ่านหนังสือนอกเวลาเรียน/นอกเวลาทำงานของประชากร

ประชากรอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป อ่านหนังสือเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 66.3 ในปี 2551 เป็นร้อยละ 68.6 ในปี 2554 ซึ่งอัตราการอ่านหนังสือเพิ่มขึ้นเกือบทุกวัย คือทั้งวัยเด็ก วัยทำงาน และวัยสูงอายุ ส่วนวัยเยาวชนเป็นกลุ่มเดียวที่มีอัตราการอ่านหนังสือคงที่

5. ความแตกต่างของอัตราการอ่านหนังสือนอกเวลาเรียน/นอกเวลาทำงานของประชากรแต่ละกลุ่ม

ผู้ชายมีอัตราการอ่านหนังสือสูงกว่าผู้หญิง อัตราการอ่านหนังสือมีความสัมพันธ์กันเชิงบวกกับระดับการศึกษา ผู้ที่อาศัยในเขตเทศบาลมีอัตราการอ่านหนังสือสูงกว่าผู้ที่อยู่นอกเขตเทศบาล กรุงเทพมหานครมีอัตราการอ่านหนังสือสูงกว่าภาคอื่น

6. เวลาเฉลี่ยที่ใช้อ่านหนังสือนอกเวลาเรียน/นอกเวลาทำงานของประชากร

ในปี 2554 ผู้อ่านหนังสือที่มีอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไปทั้งหมด ใช้เวลาอ่านหนังสือนอกเวลาเรียน/นอกเวลาทำงานเฉลี่ย 35 นาทีต่อวัน น้อยลงจากปี 2551 ที่ใช้เวลาเฉลี่ย 39 นาทีต่อวัน โดยพบว่า คนเกือบทุกวัยใช้เวลาอ่านหนังสือฯ น้อยลง ส่วนวัยเด็กเป็นกลุ่มเดียวที่ใช้เวลาอ่านหนังสือฯ เพิ่มขึ้นเล็กน้อย (จาก 38 นาทีเพิ่มขึ้นเป็น 39 นาที)

7. ประเภทหนังสือที่อ่านนอกเวลาเรียน/นอกเวลาทำงานของประชากร

หนังสือพิมพ์ เป็นประเภทของหนังสือที่มีผู้อ่านสูงสุด คือ ร้อยละ 63.4 รองลงมา คือ ตำรา/หนังสือ/เอกสารที่ให้ความรู้ นวนิยาย/การ์ตูน/หนังสืออ่านเล่น นิตยสาร และแบบเรียน/ตำราเรียนตามหลักสูตร (ร้อยละ 36.6 35.8 35.6 และ 32.4 ตามลำดับ)

8. ประเภทเนื้อหาสาระของหนังสือที่อ่านของประชากร

เนื้อหาสาระที่ผู้อ่านหนังสือชอบอ่านมากที่สุด คือ ข่าว รองลงมา คือ สารคดี/ความรู้ทั่วไป บันเทิง และความรู้วิชาการ (ร้อยละ 48.0 39.2 35.1 และ 27.8 ตามลำดับ)

9. วิธีการณรงค์ให้คนรักการอ่านหนังสือ

วิธีการณรงค์ให้คนรักการอ่านหนังสือที่ประชากรอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป เสนอแนะมากที่สุด 5 อันดับแรก คือ 1) หนังสือควรมีราคาถูกลง 2) หนังสือควรมีเนื้อหาสาระน่าสนใจ 3) ควรมีห้องสมุดประจำหมู่บ้านหรือชุมชน 4) ส่งเสริมให้พ่อแม่ปลูกฝังให้เด็กรักการอ่าน และ 5) รูปเล่มกะทัดรัด/ปกสวยงามน่าอ่าน/มีรูปประกอบ

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	i
สรุปประเด็นเด่น	iii
สารบัญแผนภูมิ	ix
สารบัญตาราง	xii
สรุปผลการสำรวจ	1
1. การอ่านหนังสือของเด็กเล็ก	1
1.1 อัตราการอ่านหนังสือนอกเวลาเรียน	1
1.2 เหตุผลที่ผู้ใหญ่อ่านหนังสือให้เด็กเล็กฟัง	3
1.3 ความถี่ของการอ่านหนังสือนอกเวลาเรียน	4
1.4 เวลาเฉลี่ยที่ใช้อ่านหนังสือนอกเวลาเรียน	5
1.5 การซื้อหนังสือให้เด็กเล็กในรอบปีที่แล้ว	6
1.6 ค่าใช้จ่ายสำหรับซื้อหนังสือให้เด็กเล็กเฉลี่ยต่อเดือน	8
1.7 สาเหตุที่เด็กเล็กไม่อ่านหนังสือนอกเวลาเรียน	9
2. การอ่านหนังสือของประชากร (อายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป)	11
2.1 อัตราการอ่านหนังสือนอกเวลาเรียน/นอกเวลาทำงาน	11
2.2 อายุ	13
2.3 ระดับการศึกษา	14
2.4 การทำงาน	15
2.5 ประเภทของหนังสือที่อ่านนอกเวลาเรียน/นอกเวลาทำงาน	18
2.6 ประเภทเนื้อหาสาระของหนังสือที่อ่านนอกเวลาเรียน/ นอกเวลาทำงาน	20

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.7 เวลาเฉลี่ยที่ใช้อ่านหนังสือนอกเวลาเรียน/นอกเวลาทำงาน	22
2.8 สถานที่อ่านหนังสือนอกเวลาเรียน/นอกเวลาทำงาน	23
2.9 การยืมหรือไปอ่านหนังสือที่ห้องสมุด	24
2.10 เหตุผลที่อ่านหนังสือนอกเวลาเรียน/นอกเวลาทำงาน	25
2.11 การซื้อหนังสือในรอบปีที่แล้วของประชากร	26
2.12 ค่าใช้จ่ายในการซื้อหนังสือเฉลี่ยต่อเดือนของประชากร	27
2.13 สาเหตุที่ไม่อ่านหนังสือนอกเวลาเรียน/นอกเวลาทำงาน	28
2.14 วิธีการรณรงค์ให้คนรักการอ่านหนังสือ	29
ภาคผนวก	31
1. ความเป็นมา	33
2. วัตถุประสงค์	34
3. ประโยชน์	34
4. ขอบข่ายของการสำรวจ	34
5. เวลาอ้างอิง	35
6. รายการข้อมูลที่เกี่ยวข้อง	35
7. ระเบียบวิธีการสำรวจ	35
8. คำนิยาม	36

สารบัญแนกฏุมิ

	หน้า
แผนกฏุมิ 1 อัตราการอ่านหนังสือของเด็กเล็กนอกเวลาเรียน จำแนกตามเพศ เขตการปกครอง และภาค พ.ศ. 2551 และ 2554	2
แผนกฏุมิ 2 ร้อยละของเด็กเล็กที่มีผู้ใหญ่อ่านหนังสือให้ฟัง จำแนกตามเหตุผลที่ผู้ใหญ่อ่านหนังสือให้ฟัง พ.ศ. 2554	3
แผนกฏุมิ 3 ร้อยละของเด็กเล็กที่อ่านหนังสือนอกเวลาเรียน จำแนกตามความถี่ของการอ่านหนังสือ พ.ศ. 2551 และ 2554	4
แผนกฏุมิ 4 เวลาที่ใช้อ่านหนังสือนอกเวลาเรียนเฉลี่ยต่อวันของเด็กเล็กที่อ่านหนังสือ จำแนกตามเพศ เขตการปกครอง และภาค พ.ศ. 2554	5
แผนกฏุมิ 5 ร้อยละของเด็กเล็กที่อ่านหนังสือนอกเวลาเรียน จำแนกตามการซื้อหนังสือให้เด็กเล็กในรอบปีที่แล้ว และผู้เลือกหนังสือ พ.ศ. 2554	6
แผนกฏุมิ 6 ร้อยละของเด็กเล็กที่อ่านหนังสือนอกเวลาเรียน จำแนกตามจำนวนหนังสือที่ซื้อในรอบปีที่แล้ว เขตการปกครอง และภาค พ.ศ. 2554	7
แผนกฏุมิ 7 ร้อยละของเด็กเล็กที่อ่านหนังสือนอกเวลาเรียน จำแนกตามค่าใช้จ่ายสำหรับซื้อหนังสือให้เด็กเล็กเฉลี่ยต่อเดือน เขตการปกครอง และภาค พ.ศ. 2554	8
แผนกฏุมิ 8 ร้อยละของเด็กเล็กที่ไม่อ่านหนังสือนอกเวลาเรียน จำแนกตามสาเหตุที่เด็กเล็กไม่อ่านหนังสือ พ.ศ. 2554	9
แผนกฏุมิ 9 ร้อยละของเด็กเล็กที่ไม่อ่านหนังสือนอกเวลาเรียน จำแนกตามสาเหตุที่ผู้ใหญ่ไม่อ่านหนังสือให้เด็กเล็กฟัง 5 ลำดับแรก พ.ศ. 2554	10

สารบัญแนภูมิ (ต่อ)

	หน้า
แผนภูมิ 10 อัตราการอ่านหนังสือนอกเวลาเรียน/นอกเวลาทำงาน ของประชากรอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป จำแนกตามเพศ พ.ศ. 2546 - 2554	11
แผนภูมิ 11 อัตราการอ่านหนังสือนอกเวลาเรียน/นอกเวลาทำงาน ของประชากรอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป จำแนกตาม เขตการปกครอง และภาค พ.ศ. 2554	12
แผนภูมิ 12 อัตราการอ่านหนังสือนอกเวลาเรียน/นอกเวลาทำงาน ของประชากรอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป จำแนกตามกลุ่มวัย พ.ศ. 2546 – 2554	13
แผนภูมิ 13 ร้อยละของประชากรอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป จำแนกตาม การอ่านหนังสือนอกเวลาเรียน/นอกเวลาทำงาน และระดับการศึกษาสูงสุด พ.ศ. 2554	14
แผนภูมิ 14 อัตราการอ่านหนังสือของประชากรอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามการทำงานในรอบปีที่แล้ว พ.ศ. 2554	15
แผนภูมิ 15 อัตราการอ่านหนังสือนอกเวลาทำงานของผู้ทำงาน อายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามอาชีพ พ.ศ. 2554	16
แผนภูมิ 16 อัตราการอ่านหนังสือนอกเวลาทำงานของผู้ทำงาน อายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามกลุ่มอุตสาหกรรม และสถานภาพการทำงาน พ.ศ. 2554	17
แผนภูมิ 17 ร้อยละของประชากรอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไปที่อ่านหนังสือ นอกเวลาเรียน/นอกเวลาทำงาน จำแนกตามประเภทหนังสือ ที่อ่าน และความถี่ของการอ่านหนังสือ พ.ศ. 2554	19

สารบัญแผนภูมิ (ต่อ)

	หน้า
แผนภูมิ 18 ร้อยละของประชากรอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไปที่อ่านหนังสือ นอกเวลาเรียน/นอกเวลาทำงาน จำแนกตามประเภทเนื้อหา สาระของหนังสือที่อ่าน พ.ศ. 2554	20
แผนภูมิ 19 เวลาที่ใช้อ่านหนังสือนอกเวลาเรียน/นอกเวลาทำงาน เฉลี่ยต่อวันของประชากรอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไปที่อ่าน หนังสือจำแนกตามเพศ กลุ่มวัย เขตการปกครอง และภาค พ.ศ. 2554	22
แผนภูมิ 20 ร้อยละของประชากรอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไปที่อ่านหนังสือ นอกเวลาเรียน/นอกเวลาทำงาน จำแนกตามประเภทห้องสมุด ที่ไปใช้บริการยืมหรืออ่านหนังสือ พ.ศ. 2554	24
แผนภูมิ 21 ร้อยละของประชากรอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไปที่อ่านหนังสือ นอกเวลาเรียน/นอกเวลาทำงาน จำแนกตามจำนวนหนังสือ ที่ซื้อในรอบปีที่แล้ว พ.ศ. 2554	26
แผนภูมิ 22 ร้อยละของประชากรอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไปที่อ่านหนังสือ นอกเวลาเรียน/นอกเวลาทำงาน จำแนกตามค่าใช้จ่าย ในการซื้อหนังสือเฉลี่ยต่อเดือน เขตการปกครอง และภาค พ.ศ. 2554	27

สารบัญญัตราง

	หน้า
ตาราง 1 ร้อยละของประชากรอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไปทีอ่านหนังสือ นอเวลาเรียน/นอเวลาทำงาน จำแนกตามประเภทของ หนังสือทีอ่าน และกลุ่มวัย พ.ศ. 2554	19
ตาราง 2 ร้อยละของประชากรอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไปทีอ่านหนังสือ นอเวลาเรียน/นอเวลาทำงาน จำแนกตามประเภท เนื้อหาสาระของหนังสือทีอ่าน และกลุ่มวัย พ.ศ. 2554	21
ตาราง 3 ร้อยละของประชากรอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไปทีอ่านหนังสือ นอเวลาเรียน/นอเวลาทำงาน จำแนกตามสถานที่ อ่านหนังสือ และกลุ่มวัย พ.ศ. 2554	23
ตาราง 4 ร้อยละของประชากรอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไปทีอ่านหนังสือ นอเวลาเรียน/นอเวลาทำงาน จำแนกตามเหตุผลทีอ่าน หนังสือ และกลุ่มวัย พ.ศ. 2554	25
ตาราง 5 ร้อยละของประชากรอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไปทีไม่อ่านหนังสือ นอเวลาเรียน/นอเวลาทำงาน จำแนกตามสาเหตุทีไม่อ่าน หนังสือ และกลุ่มวัย พ.ศ. 2554	29

สรุปผลการสำรวจ

การสำรวจการอ่านหนังสือของประชากร พ.ศ. 2554 เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับการอ่านหนังสือทุกประเภทเฉพาะนอกเวลาเรียน/นอกเวลาทำงานของประชากร รวมทั้งการอ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่น ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต ซีดี ฯลฯ ยกเว้น SMS หรือจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail)

การสำรวจที่ผ่านมาในปี 2546 - 2548 สำนักงานสถิติแห่งชาติสำรวจเฉพาะการอ่านหนังสือของประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป และตั้งแต่ปี 2551 ได้สำรวจเพิ่มเรื่องการอ่านหนังสือของเด็กเล็ก (ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 6 ปี) ด้วย ผลการสำรวจที่สำคัญในปี 2554 สรุปได้ดังนี้

1. การอ่านหนังสือของเด็กเล็ก

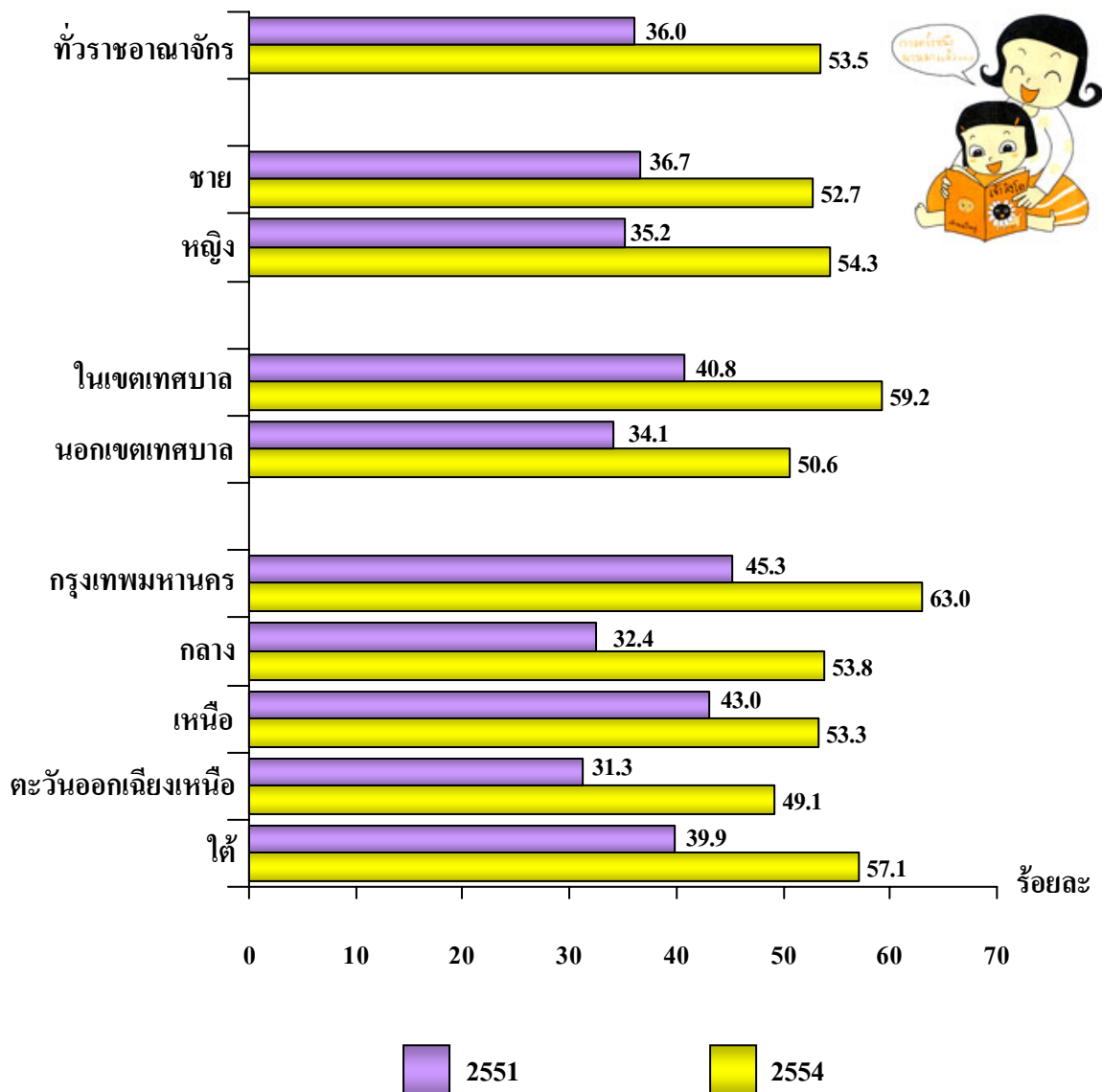
การอ่านหนังสือของเด็กเล็ก ในที่นี้หมายถึง การอ่านหนังสือของเด็กเล็กที่อ่านในช่วงนอกเวลาเรียนด้วยตัวเอง และรวมทั้งที่ผู้ใหญ่อ่านให้ฟังด้วย

1.1 อัตราการอ่านหนังสือนอกเวลาเรียน

จากผลการสำรวจปี 2554 พบว่า เด็กเล็กมีอัตราการอ่านหนังสือร้อยละ 53.5 เด็กผู้หญิงมีอัตราการอ่านหนังสือสูงกว่าเด็กผู้ชายเล็กน้อย (ร้อยละ 54.3 และร้อยละ 52.7 ตามลำดับ) นอกจากนี้อัตราการอ่านหนังสือของเด็กเล็กมีความแตกต่างกันระหว่างเขตการปกครองและภาค โดยในเขตเทศบาลมีอัตราการอ่านหนังสือสูงกว่านอกเขตเทศบาล เด็กเล็กในกรุงเทพมหานครมีอัตราการอ่านหนังสือสูงสุด (ร้อยละ 63.0) ขณะที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เด็กเล็กมีอัตราการอ่านหนังสือต่ำสุด (ร้อยละ 49.1)

เมื่อเปรียบเทียบกับผลการสำรวจปี 2551 พบว่าเด็กเล็กเกินครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 53.5) มีการอ่านหนังสือนอกเวลาเรียน โดยมีอัตราการอ่านเพิ่มขึ้นร้อยละ 17.5 เด็กหญิงมีอัตราการอ่านหนังสือเพิ่มขึ้นมากกว่าเด็กผู้ชาย เด็กเล็กที่อาศัยในเขตเทศบาลและภาคกลาง มีอัตราการอ่านหนังสือเพิ่มขึ้นมากกว่าพื้นที่อื่น

แผนภูมิ 1 อัตราการอ่านหนังสือของเด็กเล็กนอกเวลาเรียน^{1/} จำแนกตามเพศ เขตการปกครอง และภาค พ.ศ. 2551 และ 2554

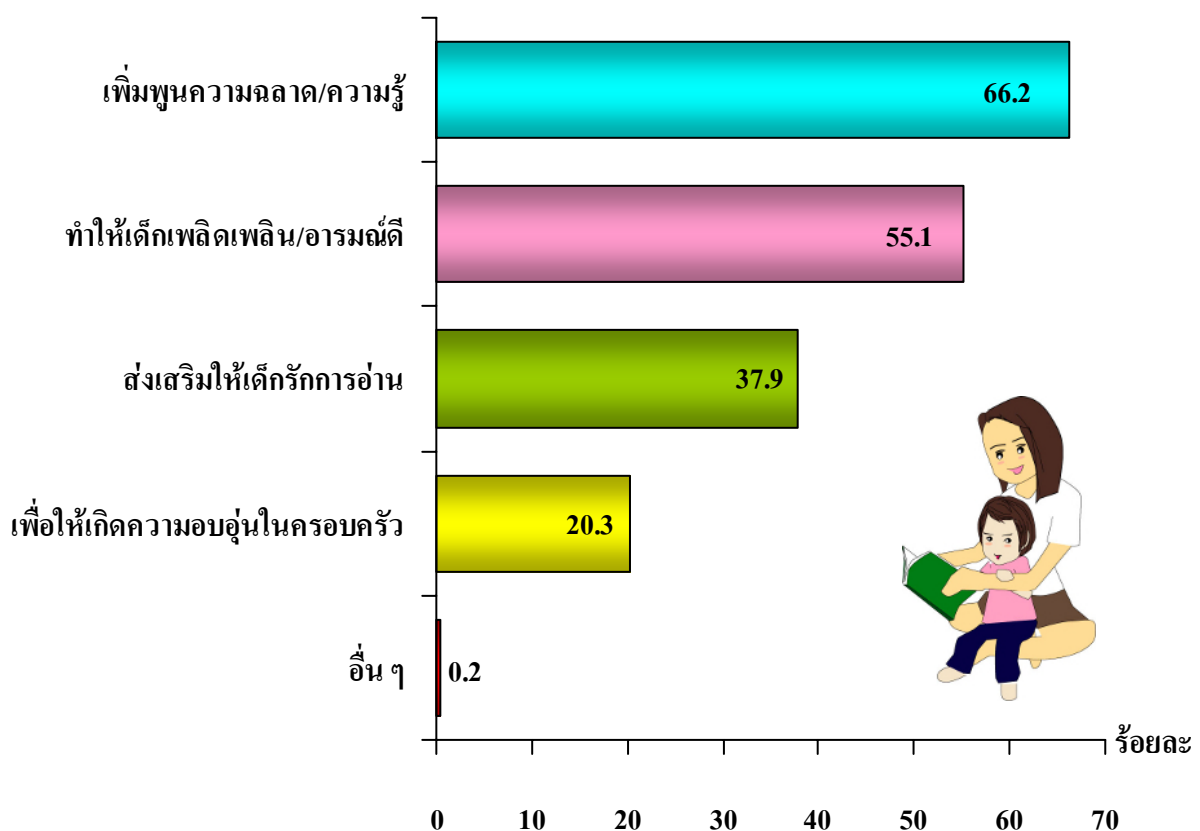

^{1/} อัตราการอ่านหนังสือ หมายถึง ร้อยละของจำนวนประชากรที่อ่านหนังสือต่อจำนวนประชากรทั้งสิ้นในแต่ละกลุ่ม

1.2 เหตุผลที่ผู้ใหญ่อ่านหนังสือให้เด็กเล็กฟัง

สำหรับเด็กเล็กที่อ่านหนังสือนั้น เกือบทั้งหมด (ร้อยละ 96.8) มีผู้ใหญ่อ่านหนังสือให้ฟัง และมีเพียงร้อยละ 3.2 เท่านั้นที่เด็กเล็กอ่านด้วยตนเอง โดยไม่มีผู้ใหญ่อ่านหนังสือให้ฟัง เมื่อสอบถามผู้ใหญ่ถึงเหตุผลที่อ่านหนังสือให้เด็กเล็กฟัง พบว่า ผู้ใหญ่ส่วนใหญ่อ่านให้ฟังเพื่อเพิ่มพูนความฉลาดหรือความรู้ให้กับเด็กเล็กร้อยละ 66.2 รองลงมา คือ เพื่อทำให้เด็กเพลินเพลินหรืออารมณ์ดีร้อยละ 55.1 เพื่อส่งเสริมให้เด็กเล็กรักการอ่านร้อยละ 37.9 และเพื่อทำให้เกิดความอบอุ่นในครอบครัวร้อยละ 20.3 ส่วนเหตุผลอื่น ๆ มีเพียงร้อยละ 0.2 เท่านั้น

แผนภูมิ 2 ร้อยละของเด็กเล็กที่มีผู้ใหญ่อ่านหนังสือให้ฟัง จำแนกตามเหตุผลที่ผู้ใหญ่อ่านหนังสือให้ฟัง พ.ศ. 2554

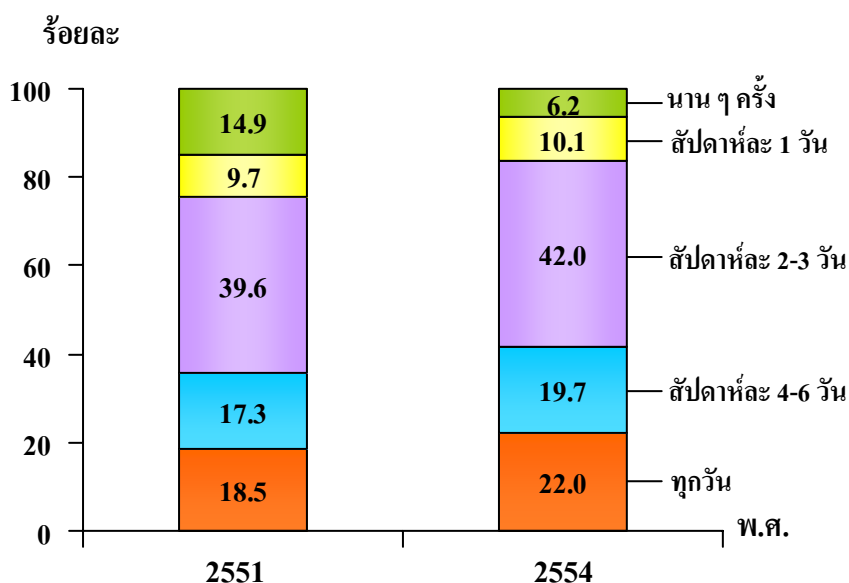

1.3 ความถี่ของการอ่านหนังสือนอกเวลาเรียน

เด็กเล็กที่อ่านหนังสือมีประมาณ 2.7 ล้านคนในจำนวนนี้เป็นผู้ที่อ่านหนังสือสัปดาห์ละ 2 – 3 วัน มากที่สุด (ร้อยละ 42.0) รองลงมาคือ อ่านทุกวัน และอ่านสัปดาห์ละ 4 – 6 วัน ใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 22.0 และ 19.7 ตามลำดับ) และพบว่า มีเด็กเล็กที่อ่านหนังสือแต่อ่านนาน ๆ ครั้งอยู่ร้อยละ 6.2

เด็กเล็กมีความถี่ในการอ่านหนังสือเพิ่มขึ้น คือ เด็กเล็กที่อ่านอย่างน้อย 1 วันต่อสัปดาห์มีเพิ่มมากขึ้นในขณะที่ร้อยละของเด็กเล็กที่อ่านนาน ๆ ครั้ง มีแนวโน้มลดลง

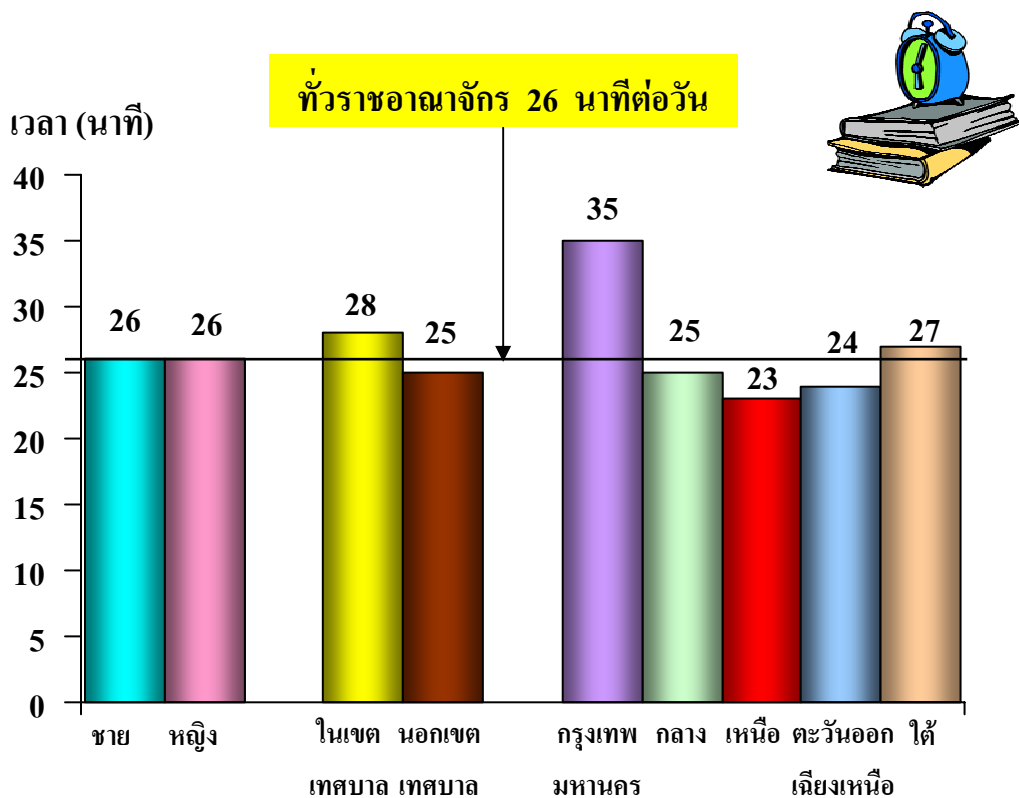
แผนภูมิ 3 ร้อยละของเด็กเล็กที่อ่านหนังสือนอกเวลาเรียน จำแนกตามความถี่ของการอ่านหนังสือ พ.ศ. 2551 และ 2554

1.4 เวลาเฉลี่ยที่ใช้อ่านหนังสือนอกเวลาเรียน

เด็กเล็กที่อ่านหนังสือใช้เวลาอ่านหนังสือนอกเวลาเรียนเฉลี่ย 26 นาทีต่อวัน โดยเด็กชายและเด็กหญิงใช้เวลาอ่านหนังสือฯ เฉลี่ยในแต่ละวันเท่ากัน (ประมาณ 26 นาที) เมื่อพิจารณาตามพื้นที่อยู่อาศัย พบว่า เด็กเล็กที่อาศัยในเขตเทศบาลใช้เวลาอ่านหนังสือฯ มากกว่านอกเขตเทศบาล (28 นาที และ 25 นาทีตามลำดับ) เด็กเล็กที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครใช้เวลาอ่านหนังสือฯ เฉลี่ยสูงสุด คือ 35 นาทีต่อวัน รองลงมาคือภาคใต้ (27 นาทีต่อวัน) ส่วนเด็กเล็กที่อาศัยอยู่ภาคอื่นใช้เวลาอ่านหนังสือฯ ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของทั้งประเทศ โดยเด็กเล็กที่อาศัยอยู่ภาคเหนือใช้เวลาอ่านหนังสือฯ เฉลี่ยต่ำสุด (23 นาทีต่อวัน)

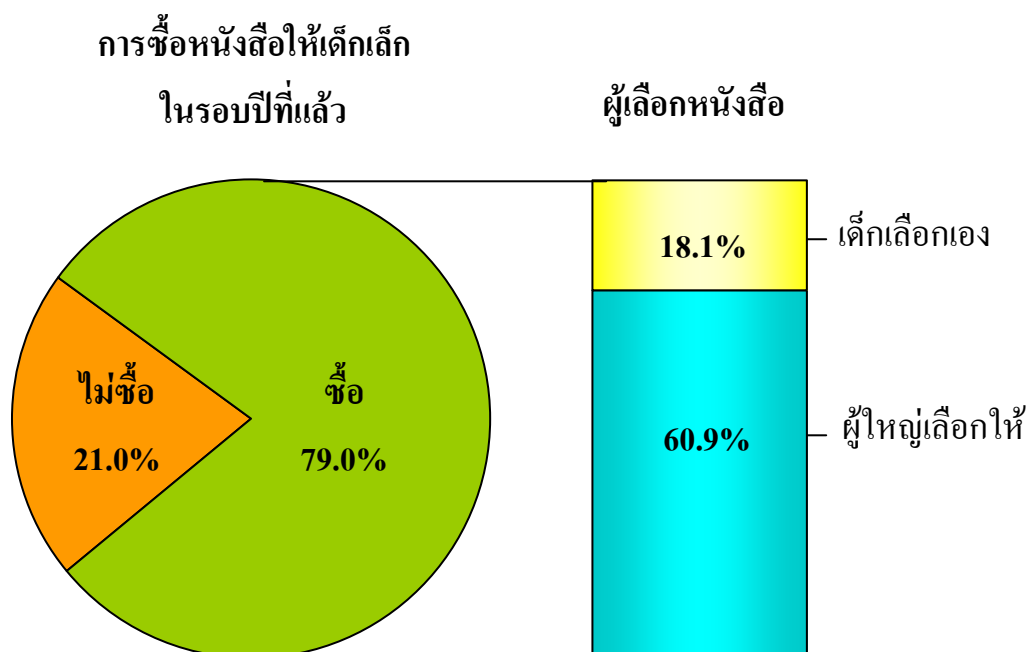
แผนภูมิ 4 เวลาที่ใช้อ่านหนังสือนอกเวลาเรียนเฉลี่ยต่อวันของเด็กเล็กที่อ่านหนังสือ จำแนกตามเพศ เขตการปกครอง และภาค พ.ศ. 2554

1.5 การซื้อหนังสือให้เด็กเล็กในรอบปีที่แล้ว

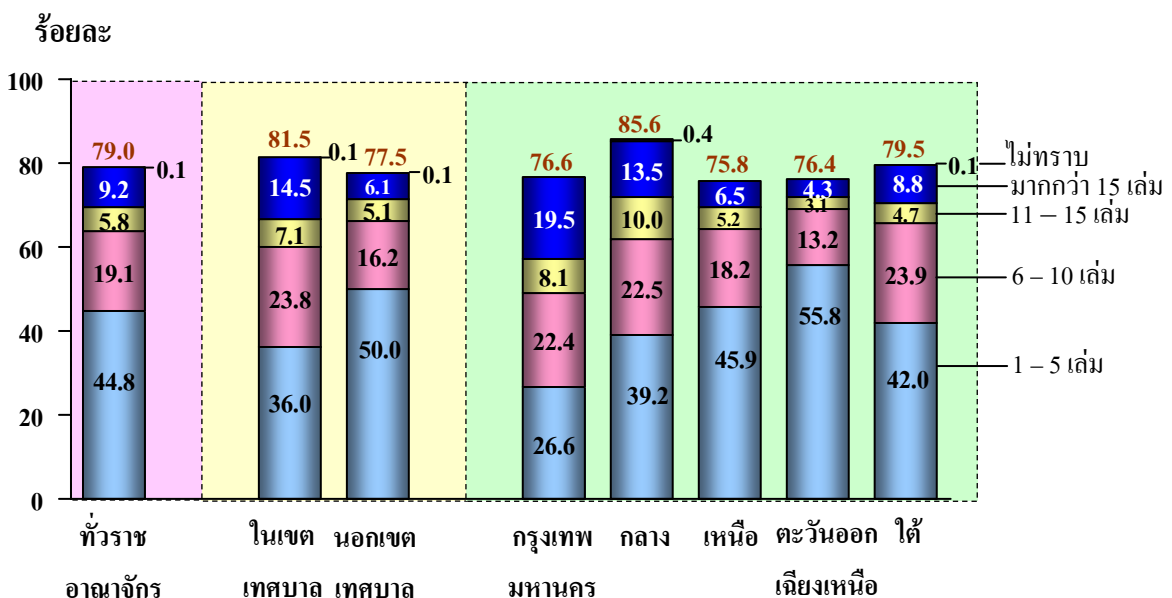
เมื่อสอบถามผู้ตอบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการซื้อหนังสือให้เด็กเล็กอ่าน นอกเหนือจากซื้อหนังสือเรียนตามหลักสูตรที่เด็กนักเรียนทุกคนจำเป็นต้องซื้อในรอบปีที่แล้ว พบว่า ร้อยละ 79.0 ของเด็กเล็กที่อ่านหนังสือ มีผู้ใหญ่ซื้อหนังสือให้อ่านเพิ่มเติมจากหนังสือเรียนตามหลักสูตร โดยส่วนใหญ่ ร้อยละ 60.9 ผู้ใหญ่เป็นผู้เลือกหนังสือเหล่านี้ให้เอง และมีร้อยละ 18.1 ที่เด็กเล็กเป็นผู้เลือกหนังสือเอง

แผนภูมิ 5 ร้อยละของเด็กเล็กที่อ่านหนังสือนอกเวลาเรียน จำแนกตามการซื้อหนังสือให้เด็กเล็กในรอบปีที่แล้ว และผู้เลือกหนังสือ พ.ศ. 2554

เมื่อพิจารณาการซื้อหนังสือให้เด็กเล็กที่อ่านหนังสือ จำแนกตามเขตการปกครองและภาค พบว่า ในเขตเทศบาลมีอัตราการซื้อหนังสือให้เด็กเล็กสูงกว่านอกเขตเทศบาล (ร้อยละ 81.5 และ 77.5 ตามลำดับ) ภาคกลางมีอัตราการซื้อหนังสือให้เด็กเล็กสูงสุด (ร้อยละ 85.6) ส่วนภาคเหนือต่ำสุด (ร้อยละ 75.8) สำหรับจำนวนหนังสือที่ซื้อให้เด็กเล็ก พบว่า ในรอบปีที่แล้ว เด็กเล็กที่อ่านหนังสือมีผู้ใหญ่ซื้อหนังสือให้ 1 – 5 เล่ม สัดส่วนสูงที่สุด (ร้อยละ 44.8) รองลงมา คือ ซื้อหนังสือ 6 – 10 เล่ม (ร้อยละ 19.1) และมากกว่า 10 เล่ม (ร้อยละ 15.1) มีเพียงร้อยละ 0.1 ที่จำไม่ได้หรือไม่ทราบจำนวนหนังสือที่ซื้อให้เด็กเล็ก ในเขตเทศบาลมีอัตราการซื้อหนังสือให้เด็กเล็กอ่านเพิ่มเติมจำนวนหลายเล่ม คือ ตั้งแต่ 6 เล่มขึ้นไป มากกว่านอกเขตเทศบาล และกรุงเทพมหานครมากกว่าภาคอื่น

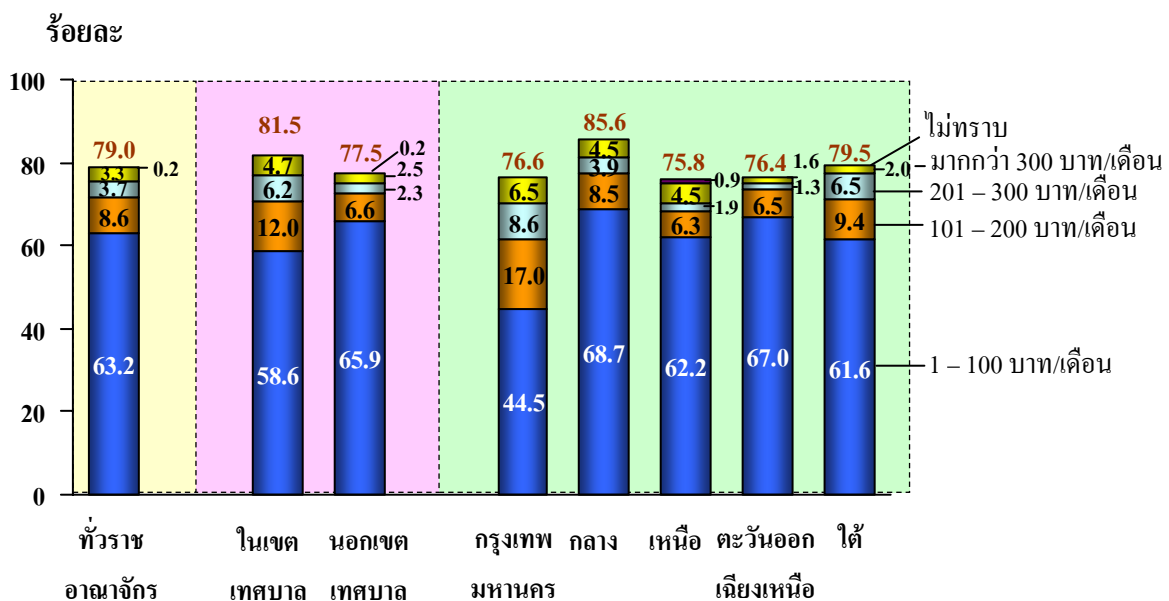
แผนภูมิ 6 ร้อยละของเด็กเล็กที่อ่านหนังสือนอกเวลาเรียน จำแนกตามจำนวนหนังสือที่ซื้อในรอบปีที่แล้ว เขตการปกครอง และภาค พ.ศ. 2554

1.6 ค่าใช้จ่ายสำหรับซื้อหนังสือให้เด็กเล็กเฉลี่ยต่อเดือน

สำหรับเด็กเล็กที่อ่านหนังสือมีผู้ใหญ่ซื้อหนังสือให้อ่านเพิ่มเติมจากหนังสือเรียนตามหลักสูตรนั้น ส่วนใหญ่ร้อยละ 63.2 เสียค่าใช้จ่ายในการซื้อหนังสือเหล่านี้เฉลี่ยเดือนละไม่เกิน 100 บาท และมีเพียงร้อยละ 3.3 ที่เสียค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 300 บาท กลุ่มที่เสียค่าใช้จ่ายสำหรับซื้อหนังสือฯ ให้เด็กเล็กค่อนข้างสูงคือมากกว่า 100 บาทต่อเดือนนั้น ในเขตเทศบาลค่อนข้างสูงกว่านอกเขตเทศบาล และกรุงเทพมหานครสูงกว่าภาคอื่น

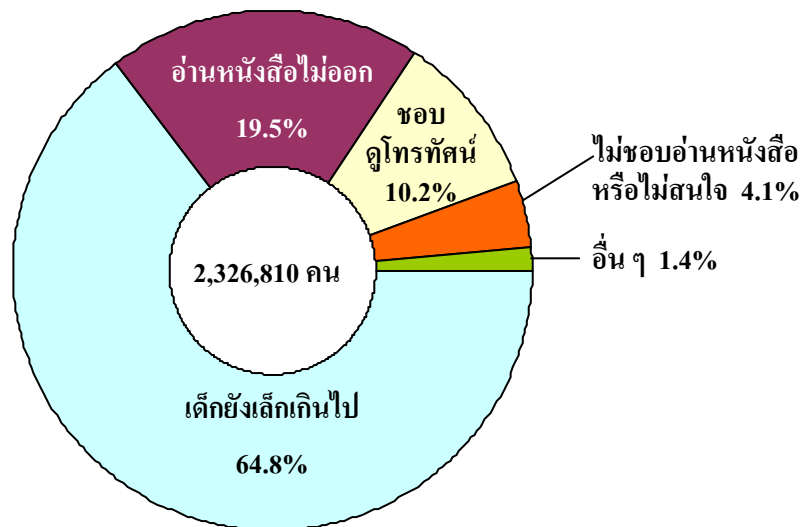
แผนภูมิ 7 ร้อยละของเด็กเล็กที่อ่านหนังสือนอกเวลาเรียน จำแนกตามค่าใช้จ่ายสำหรับซื้อหนังสือให้เด็กเล็กเฉลี่ยต่อเดือน เขตการปกครอง และภาค พ.ศ. 2554

1.7 สาเหตุที่เด็กเล็กไม่อ่านหนังสือนอกเวลาเรียน

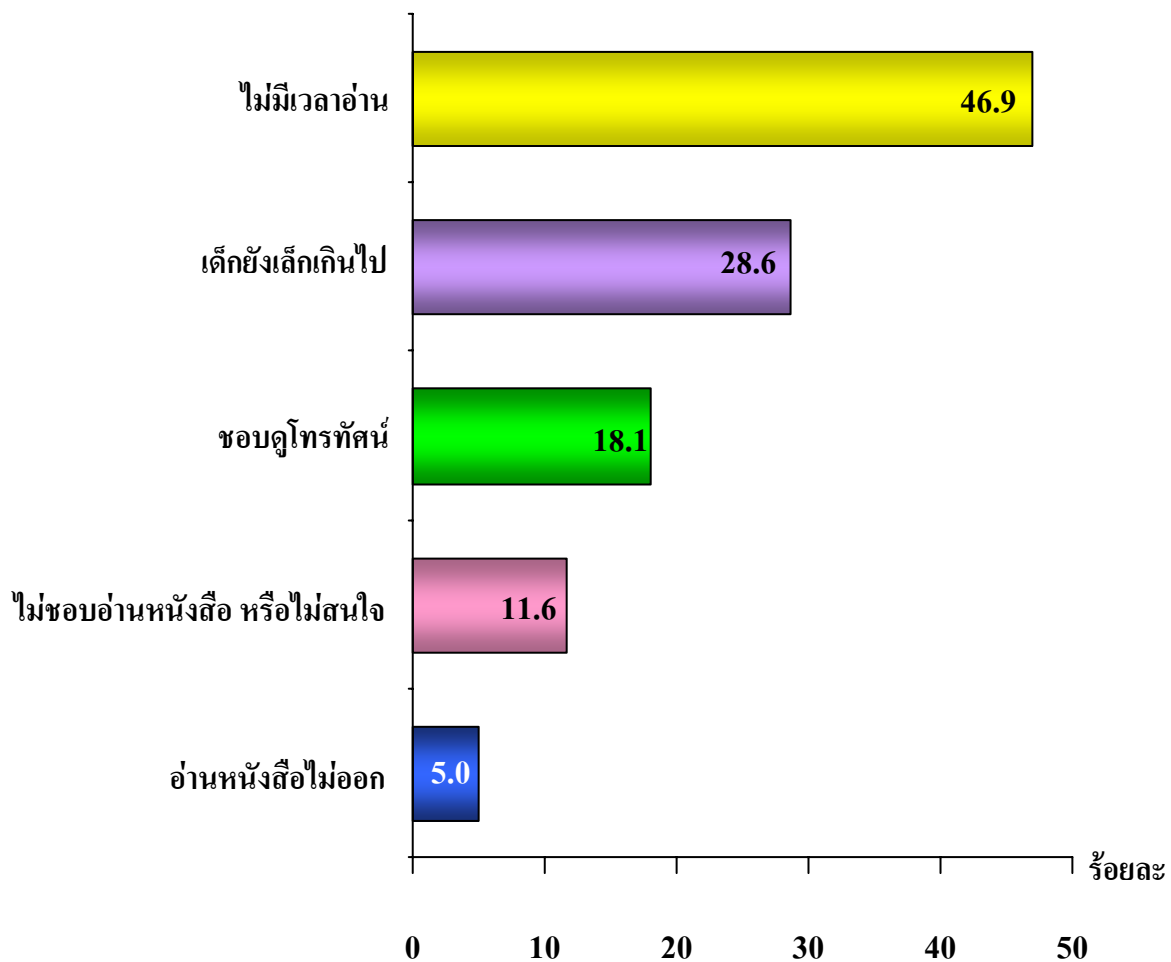
เด็กเล็กที่ไม่อ่านหนังสือนอกเวลาเรียน คือ เด็กเล็กที่ไม่ได้อ่านหนังสือด้วยตนเอง และไม่มีผู้ใหญ่อ่านหนังสือให้ฟัง มีประมาณ 2.3 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 46.5 ของเด็กเล็กทั้งสิ้น พบว่า สาเหตุที่เด็กเล็กกลุ่มนี้ไม่อ่านหนังสือ เพราะว่ายังเป็นเด็กเกินไปคือมีอายุต่ำกว่า 2 ปี ร้อยละ 64.8 สาเหตุรองลงมา คือ อ่านหนังสือไม่ออกร้อยละ 19.5 ชอบดูโทรทัศน์ร้อยละ 10.2 ไม่ชอบอ่านหนังสือหรือไม่สนใจร้อยละ 4.1 และสาเหตุอื่นอีกเพียงร้อยละ 1.4

แผนภูมิ 8 ร้อยละของเด็กเล็กที่ไม่อ่านหนังสือนอกเวลาเรียน จำแนกตามสาเหตุที่เด็กเล็กไม่อ่านหนังสือ พ.ศ. 2554

ส่วนสาเหตุที่ผู้ใหญ่ไม่อ่านหนังสือให้เด็กเล็กฟัง 5 ลำดับแรก คือ ไม่มีเวลาอ่านให้ฟัง (ร้อยละ 46.9) ผู้ใหญ่คิดว่าเด็กยังเล็กเกินไป (ร้อยละ 28.6) ผู้ใหญ่ชอบดูโทรทัศน์ (ร้อยละ 18.1) ผู้ใหญ่ที่ไม่ชอบอ่านหนังสือหรือไม่สนใจอ่านให้เด็กเล็กฟัง (ร้อยละ 11.6) และมีผู้ใหญ่ที่อ่านหนังสือไม่ออก (ร้อยละ 5.0)

แผนภูมิ 9 ร้อยละของเด็กเล็กที่ไม่อ่านหนังสือนอกเวลาเรียน จำแนกตามสาเหตุที่ผู้ใหญ่ไม่อ่านหนังสือให้เด็กเล็กฟัง^{1/} 5 ลำดับแรก พ.ศ. 2554

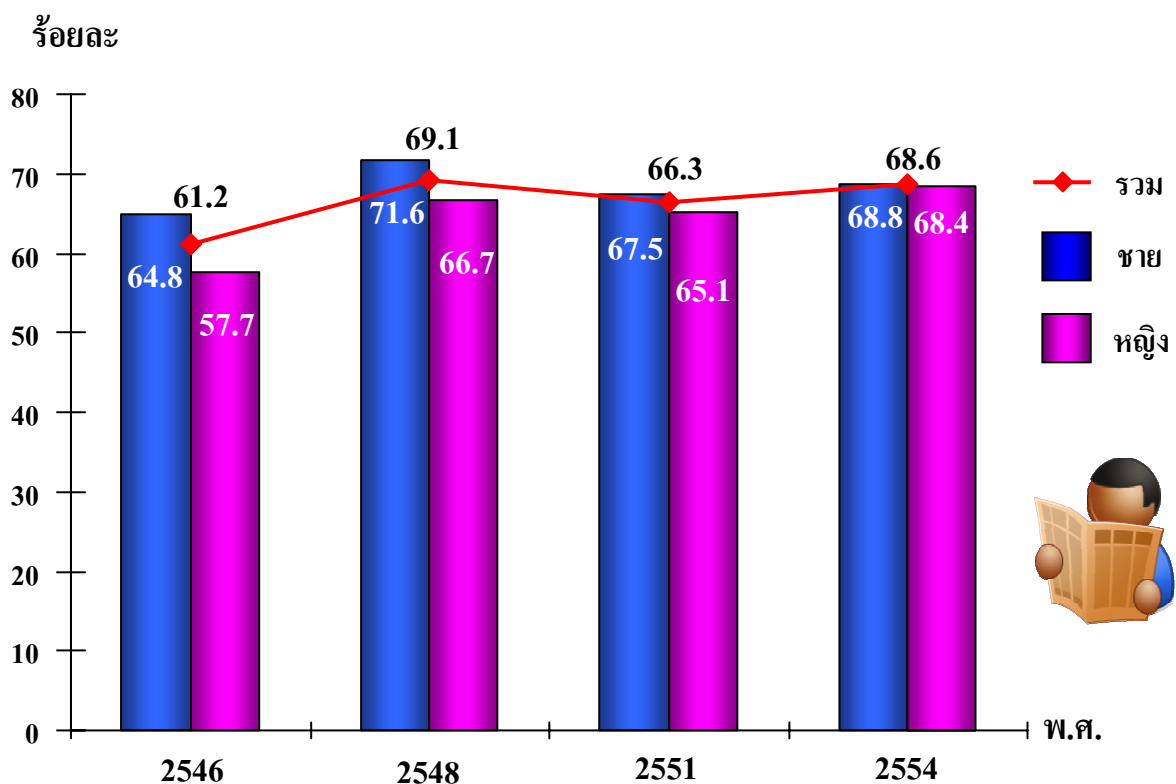
1/ ตอบได้ไม่เกิน 2 ประเภท

2. การอ่านหนังสือของประชากร (อายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป)

2.1 อัตราการอ่านหนังสือนอกเวลาเรียน/นอกเวลาทำงาน

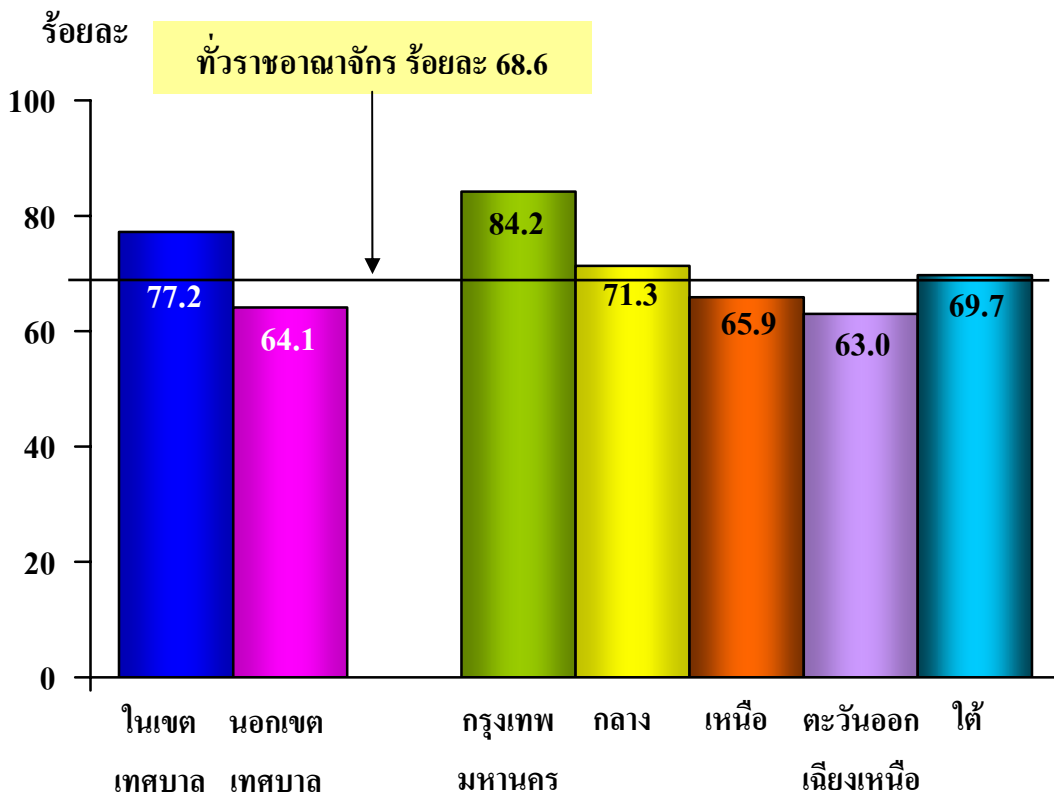
จากผลการสำรวจปี 2554 พบว่า คนไทยอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป มีอัตราการอ่านหนังสือร้อยละ 68.6 ผู้ชายมีอัตราการอ่านหนังสือสูงกว่าผู้หญิงเล็กน้อย (ร้อยละ 68.8 และ 68.4 ตามลำดับ) และเมื่อเปรียบเทียบกับ การสำรวจที่ผ่านมา พบว่า อัตราการอ่านหนังสือเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากปี 2551 ทั้งผู้ชายและผู้หญิง

แผนภูมิ 10 อัตราการอ่านหนังสือนอกเวลาเรียน/นอกเวลาทำงานของประชากรอายุ ตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป จำแนกตามเพศ พ.ศ. 2546 – 2554

เมื่อพิจารณาอัตราการอ่านหนังสือตามเขตการปกครองและภาค พบว่า ประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลมีอัตราการอ่านหนังสือสูงกว่า นอกเขตเทศบาล (ร้อยละ 77.2 และ 64.1 ตามลำดับ) กรุงเทพมหานคร มีอัตราการอ่านหนังสือสูงที่สุด (ร้อยละ 84.2) และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีอัตราการอ่านหนังสือต่ำสุด (ร้อยละ 63.0)

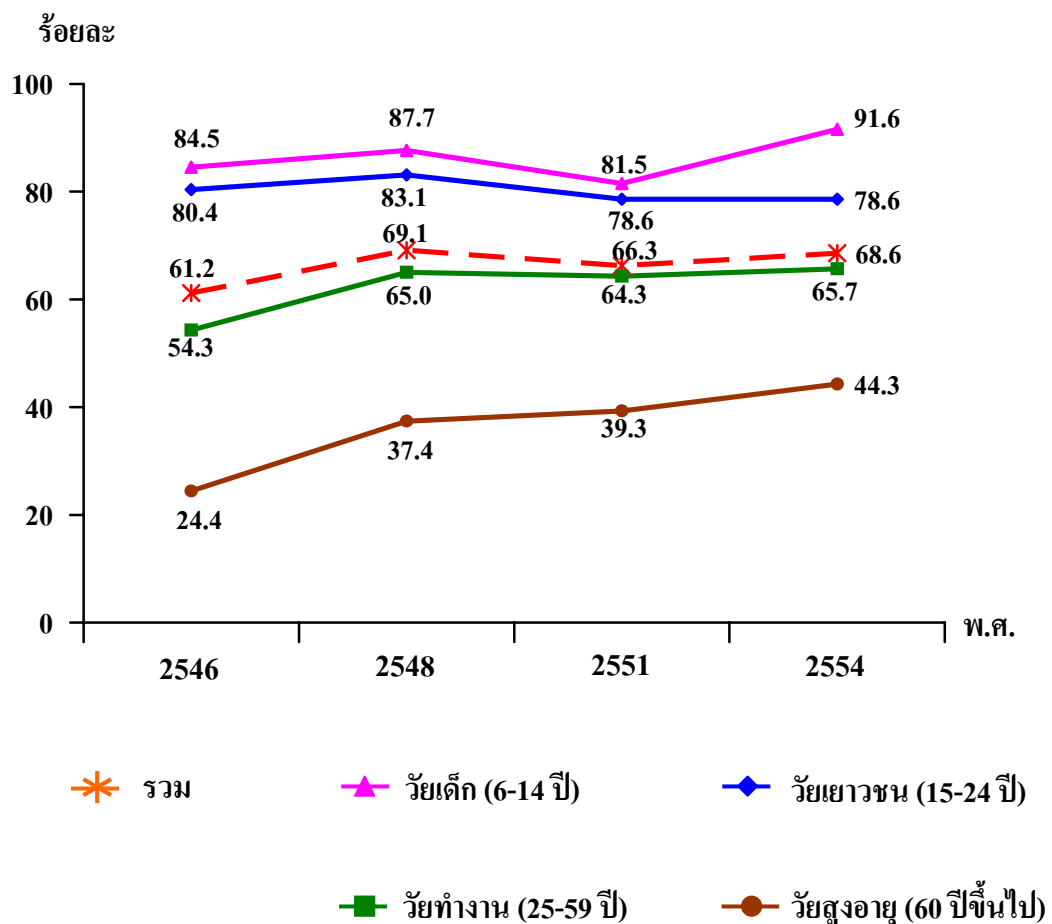
แผนภูมิ 11 อัตราการอ่านหนังสือนอกเวลาเรียน/นอกเวลาทำงานของประชากรอายุ ตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป จำแนกตามเขตการปกครอง และภาค พ.ศ. 2554

2.2 อายุ

การอ่านหนังสือของประชากรมีความแตกต่างกันตามวัย กลุ่มวัยเด็กมีอัตราการอ่านหนังสือสูงสุดถึงร้อยละ 91.6 รองลงมาคือ กลุ่มเยาวชน กลุ่มวัยทำงาน และต่ำสุดคือ กลุ่มวัยสูงอายุ (ร้อยละ 78.6 65.7 และ 44.3 ตามลำดับ) และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างการสำรวจที่ผ่านมา พบว่า ปี 2554 การอ่านหนังสือของประชากรเกือบทุกกลุ่มวัย มีอัตราการอ่านหนังสือเพิ่มขึ้นจากปี 2551 มีเพียงกลุ่มเยาวชนเท่านั้นที่มีอัตราการอ่านคงที่

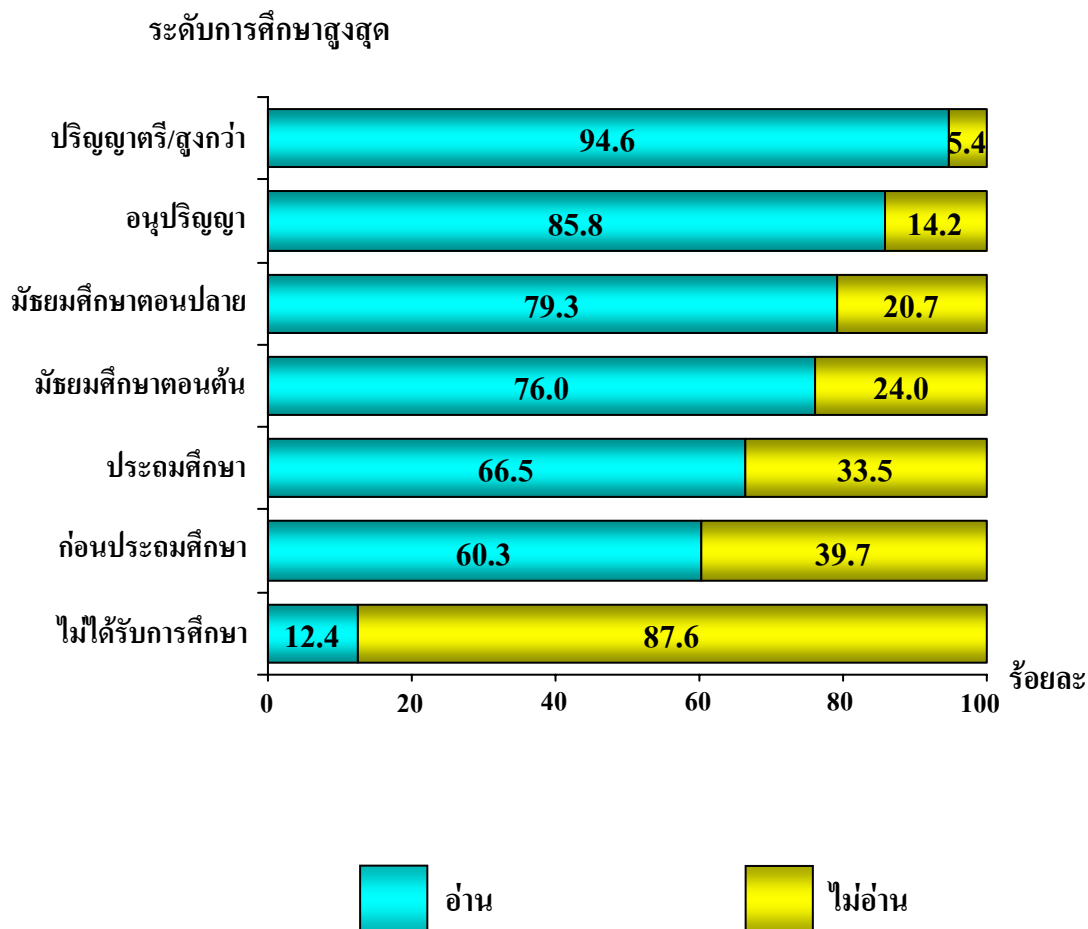
แผนภูมิ 12 อัตราการอ่านหนังสือนอกเวลาเรียน/นอกเวลาทำงานของประชากรอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป จำแนกตามกลุ่มวัย พ.ศ. 2546 – 2554

2.3 ระดับการศึกษา

จากผลการสำรวจ พบว่า การศึกษาและอัตราการอ่านหนังสือ มีความสัมพันธ์กันเชิงบวก กล่าวคือ ผู้มีระดับการศึกษาที่สูงกว่า มีอัตราการอ่านหนังสือสูงกว่าผู้มีการศึกษาระดับต่ำกว่า

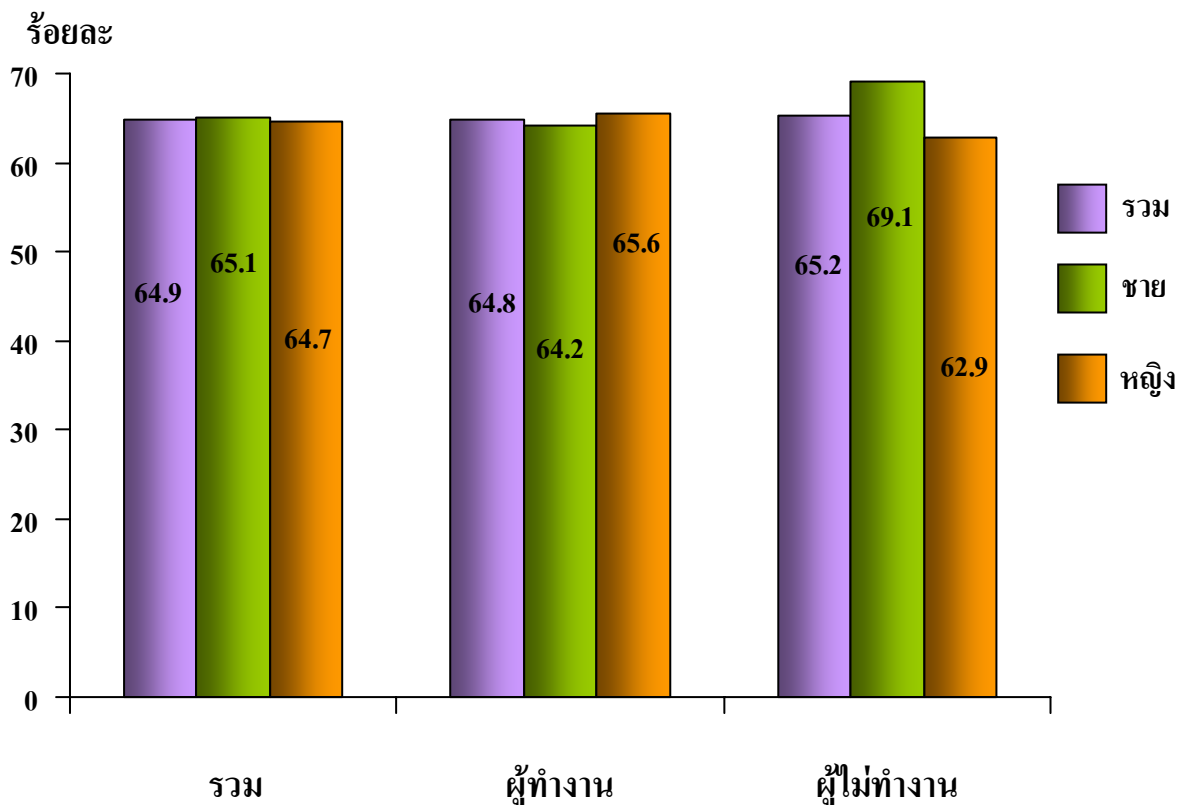
แผนภูมิ 13 ร้อยละของประชากรอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป จำแนกตามการอ่านหนังสือ นอกเวลาเรียน/นอกเวลาทำงาน และระดับการศึกษาสูงสุด พ.ศ. 2554

2.4 การทำงาน

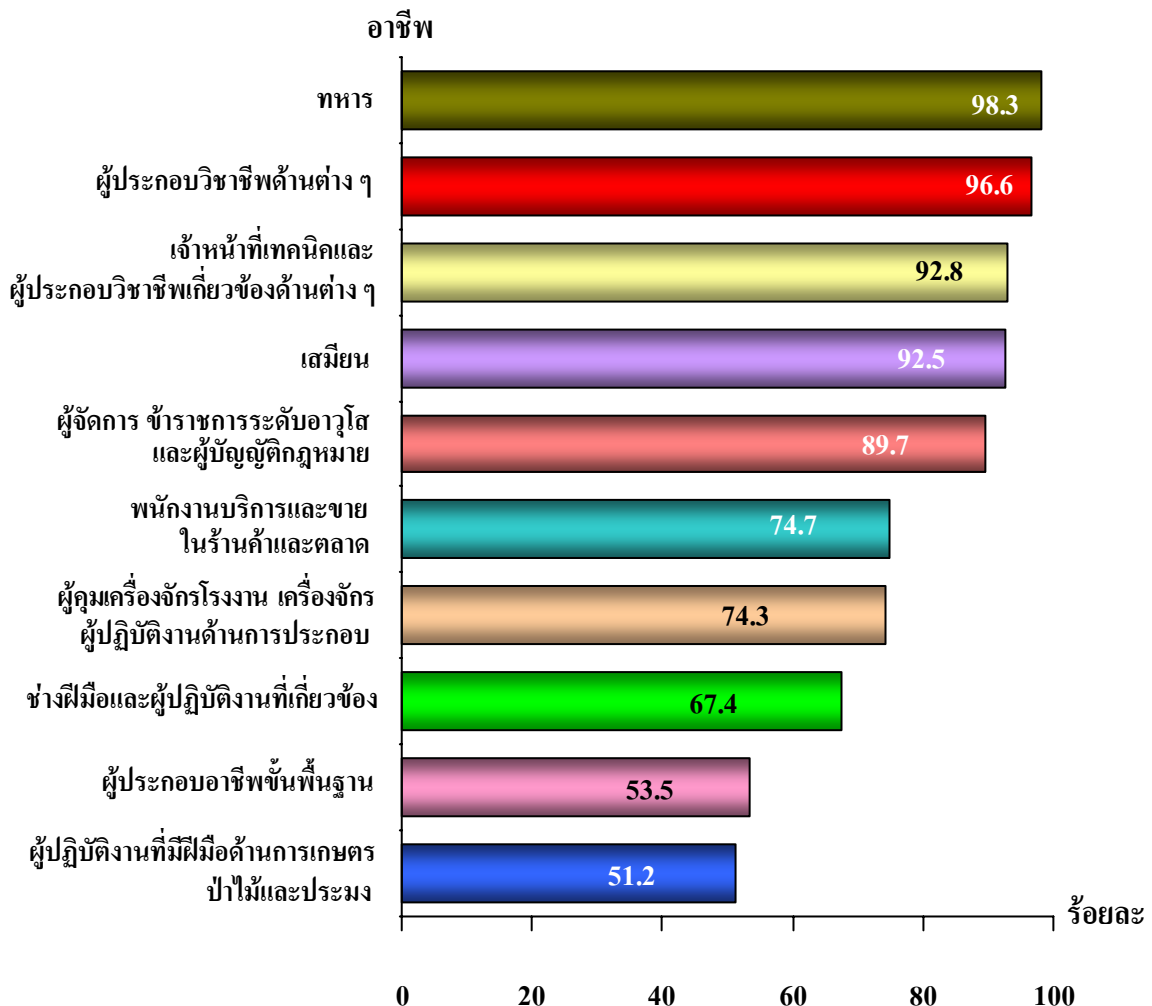
จากจำนวนประชากรอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปทั้งสิ้นประมาณ 54.0 ล้านคน พบว่ามีผู้อ่านหนังสือจำนวน 35.1 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 64.9 เมื่อจำแนกตามการทำงานในรอบปีที่แล้ว พบว่า อัตราการอ่านหนังสือของผู้ไม่ทำงานและผู้ทำงานใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 65.2 และ 64.8 ตามลำดับ) โดยผู้หญิงมีอัตราการอ่านหนังสือสูงกว่าผู้ชายเล็กน้อยในกลุ่มผู้ทำงาน ซึ่งแตกต่างจากกลุ่มผู้ไม่ทำงานที่ผู้ชายมีอัตราการอ่านหนังสือสูงกว่าผู้หญิง

แผนภูมิ 14 อัตราการอ่านหนังสือของประชากรอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามการทำงานในรอบปีที่แล้ว พ.ศ. 2554

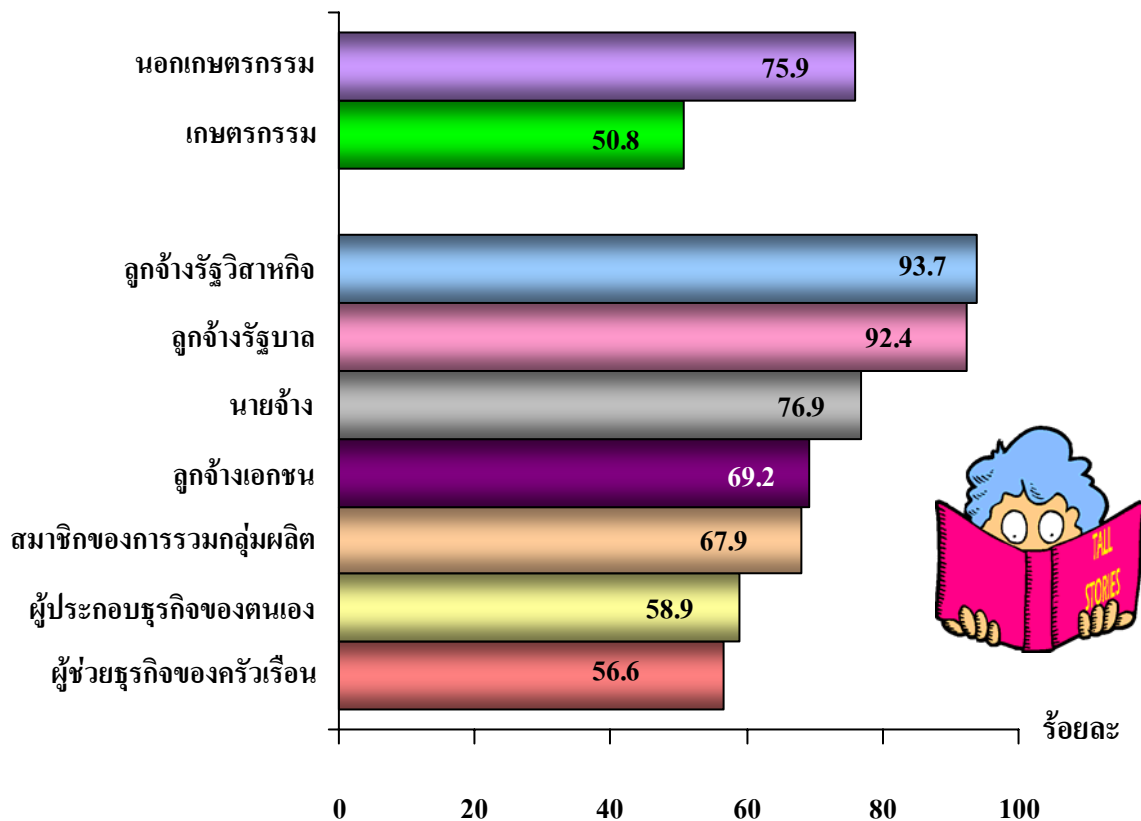
เมื่อพิจารณาอัตราการอ่านหนังสือของผู้ทำงานในรอบปีที่แล้ว จำแนกตามอาชีพ พบว่า ทหาร ผู้ประกอบวิชาชีพด้านต่าง ๆ เจ้าหน้าที่เทคนิคและผู้ประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับด้านต่าง ๆ รวมทั้ง เสมียน มีอัตราผู้อ่านหนังสือมากกว่าร้อยละ 90.0 ซึ่งสูงกว่าผู้ทำงานอาชีพอื่นๆ ส่วนอาชีพที่มีอัตราการอ่านต่ำที่สุด คือ ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือในด้านการเกษตรและประมง (ร้อยละ 51.2)

แผนภูมิ 15 อัตราการอ่านหนังสือนอกเวลาทำงานของผู้ทำงานอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามอาชีพ พ.ศ. 2554

เมื่อเปรียบเทียบอัตราการอ่านหนังสือของผู้ทำงานตามกลุ่มอุตสาหกรรม และสถานภาพการทำงาน พบว่า ผู้ทำงานนอกภาคเกษตรกรรมมีอัตราการอ่านหนังสือสูงกว่าผู้ทำงานในภาคเกษตรกรรม (ร้อยละ 75.9 และ 50.8 ตามลำดับ) ลูกจ้างรัฐวิสาหกิจและลูกจ้างรัฐบาลมีอัตราการอ่านหนังสือถึงร้อยละ 93.7 และ 92.4 ตามลำดับ ซึ่งสูงกว่าผู้ที่มีสถานภาพการทำงานประเภทอื่น

แผนภูมิ 16 อัตราการอ่านหนังสือนอกเวลาทำงานของผู้ทำงานอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามกลุ่มอุตสาหกรรม และสถานภาพการทำงาน พ.ศ. 2554

2.5 ประเภทของหนังสือที่อ่านนอกเวลาเรียน/นอกเวลาทำงาน

หนังสือพิมพ์เป็นประเภทของหนังสือที่มีผู้อ่านสูงสุด คือ ร้อยละ 63.4 รองลงมาคือ ตำรา/หนังสือ/เอกสารที่ให้ความรู้ นวนิยาย/การ์ตูน/หนังสืออ่านเล่น นิตยสาร และแบบเรียน/ตำราเรียนตามหลักสูตร ซึ่งมีสัดส่วนใกล้เคียงกันคือ ร้อยละ 32.4 - 36.6 สำหรับวารสาร/เอกสารประเภทอื่น ๆ ที่ออกเผยแพร่เป็นประจำ และหนังสือ/เอกสารเกี่ยวกับคำสอนทางศาสนา มีผู้อ่านน้อยกว่า ร้อยละ 30 (ร้อยละ 29.7 และ 27.2 ตามลำดับ) และหนังสือประเภทอื่น ๆ มีผู้อ่านเพียงร้อยละ 2.0

ความสนใจเลือกประเภทหนังสือที่อ่านมีความแตกต่างกันตามวัย โดยวัยเด็กอ่านแบบเรียน/ตำราเรียนตามหลักสูตรสูงสุดร้อยละ 93.4 รองลงมาคือ นวนิยาย/การ์ตูน/หนังสืออ่านเล่น สำหรับวัยเยาวชนและวัยทำงานส่วนใหญ่อ่านหนังสือพิมพ์ แต่ลำดับรองลงมา มีความแตกต่างกันคือวัยเยาวชนชอบอ่านนวนิยาย/การ์ตูน/หนังสืออ่านเล่นต่าง ๆ และแบบเรียน/ตำราเรียนตามหลักสูตร ส่วนวัยทำงานชอบอ่านนิตยสาร สำหรับวัยสูงอายุส่วนใหญ่อ่านหนังสือ/เอกสารเกี่ยวกับคำสอนทางศาสนา รองลงมาคือหนังสือพิมพ์

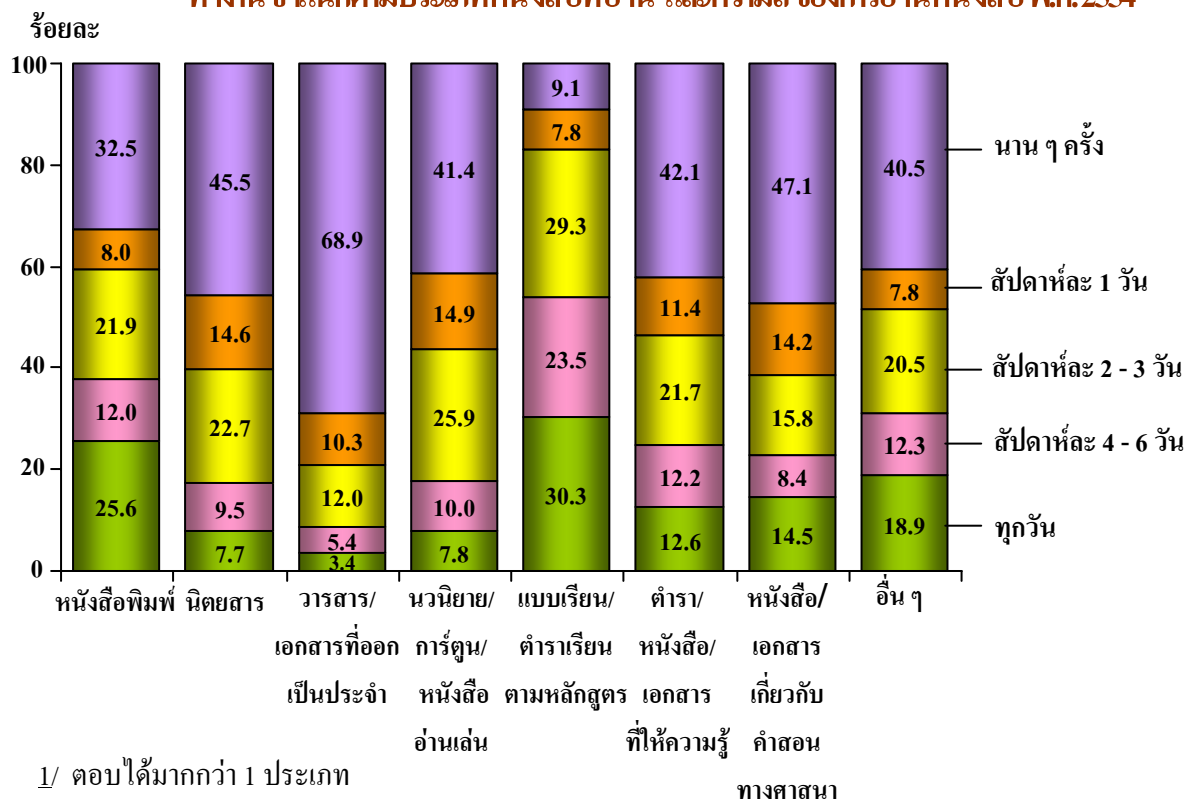
เมื่อศึกษาความถี่ของการอ่านหนังสือ พบว่า มีความแตกต่างกันตามประเภทหนังสือดังนี้ ในกลุ่มของผู้ที่อ่านหนังสืออย่างน้อยสัปดาห์ 1 วันนั้น พบว่า ผู้ที่อ่านแบบเรียนตำราเรียนตามหลักสูตร และหนังสือพิมพ์มีสัดส่วนของผู้ที่อ่านทุกวันสูงสุด ส่วนผู้ที่อ่านหนังสือประเภทอื่น ๆ ที่เหลือมีสัดส่วนของผู้ที่อ่านสัปดาห์ละ 2 - 3 วันสูงสุด โดยมีสัดส่วนอยู่ระหว่างร้อยละ 12.0 - 25.9

ตาราง 1 ร้อยละของประชากรอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไปที่อ่านหนังสือนอกเวลาเรียน/นอกเวลาทำงาน
จำแนกตามประเภทของหนังสือที่อ่าน และกลุ่มวัย พ.ศ. 2554

ประเภทของหนังสือที่อ่าน ^{1/}	กลุ่มวัย				
	รวม	วัยเด็ก (6 – 14 ปี)	วัยเยาวชน (15 – 24 ปี)	วัยทำงาน (25 – 59 ปี)	วัยสูงอายุ (60 ปีขึ้นไป)
รวม	100.0 (42,925,164)	100.0 (7,867,638)	100.0 (8,173,565)	100.0 (23,223,671)	100.0 (3,660,290)
หนังสือพิมพ์	63.4	17.1	63.8	80.5	53.9
ตำรา/หนังสือ/เอกสารที่ให้ความรู้	36.6	47.3	50.3	30.9	19.2
นวนิยาย/การ์ตูน/ หนังสืออ่านเล่นต่าง ๆ	35.8	65.3	56.5	23.0	7.1
นิตยสาร	35.6	12.0	49.6	41.8	15.7
แบบเรียน/ตำราเรียนตามหลักสูตร	32.4	93.4	56.4	8.1	2.0
วารสาร/เอกสารประเภท ที่ออกเป็นประจำ	29.7	12.5	34.1	35.1	22.2
หนังสือ/เอกสารเกี่ยวกับ คำสอนทางศาสนา	27.2	13.0	15.1	29.0	72.8
อื่น ๆ	2.0	1.2	3.1	2.0	1.1

1/ ตอบได้มากกว่า 1 ประเภท

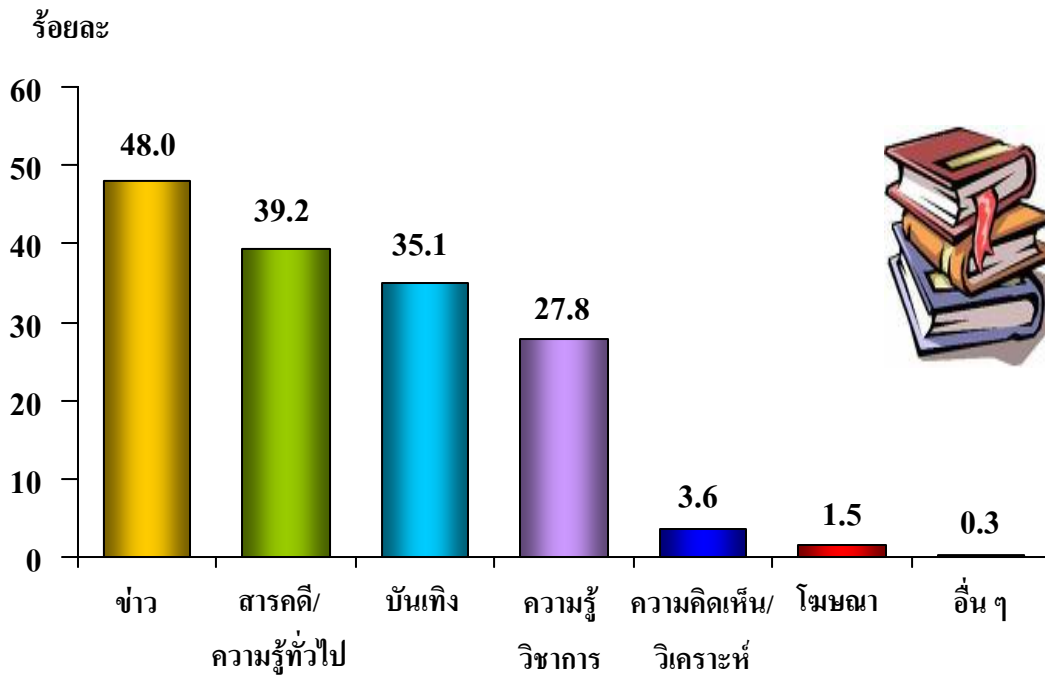
แผนภูมิ 17 ร้อยละของประชากรอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไปที่อ่านหนังสือนอกเวลาเรียน/นอกเวลา
ทำงานจำแนกตามประเภทหนังสือที่อ่าน^{1/}และความถี่ของการอ่านหนังสือ พ.ศ. 2554

2.6 ประเภทเนื้อหาของสาระของหนังสือที่อ่านนอกเวลาเรียน/นอกเวลาทำงาน

เนื้อหาของสาระที่ผู้อ่านหนังสือชอบอ่านมากที่สุด คือ ข่าว รองลงมา คือ สารคดี/ความรู้ทั่วไป บันเทิง และความรู้วิชาการ (ร้อยละ 48.0 39.2 35.1 และ 27.8 ตามลำดับ) ส่วนเนื้อหาของสาระประเภทความคิดเห็น/วิเคราะห์ โฆษณา และอื่น ๆ มีผู้อ่านเพียงเล็กน้อย

แผนภูมิ 18 ร้อยละของประชากรอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไปที่อ่านหนังสือนอกเวลาเรียน/นอกเวลาทำงาน จำแนกตามประเภทเนื้อหาของสาระของหนังสือที่อ่าน^{1/}
พ.ศ. 2554

^{1/} ตอบได้ไม่เกิน 2 ประเภท

การเลือกเนื้อหาสาระที่อ่านมีความแตกต่างกันตามวัย คือ วัยเด็กสนใจอ่านเนื้อหาสาระที่เป็นความรู้วิชาการมากที่สุด (ร้อยละ 75.2) วัยเยาวชนสนใจอ่านเนื้อหาสาระที่ให้ความบันเทิง (ร้อยละ 48.9) วัยทำงานสนใจอ่านข่าว (ร้อยละ 68.3) และวัยสูงอายุสนใจอ่านความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับคำสอนทางศาสนาและบทสวดมนต์ (ร้อยละ 62.1)

ตาราง 2 ร้อยละของประชากรอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไปที่อ่านหนังสือนอกเวลาเรียน/นอกเวลาทำงาน จำแนกตามประเภทเนื้อหาสาระของหนังสือที่อ่าน และกลุ่มวัย พ.ศ. 2554

ประเภทเนื้อหาสาระ ของหนังสือที่อ่าน ^{1/}	กลุ่มวัย				
	รวม	วัยเด็ก (6 – 14 ปี)	วัยเยาวชน (15 – 24 ปี)	วัยทำงาน (25 – 59 ปี)	วัยสูงอายุ (60 ปีขึ้นไป)
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
	(42,919,181)	(7,866,127)	(8,171,749)	(23,221,014)	(3,660,290)
ข่าว	48.0	4.1	32.3	68.3	49.0
สารคดี/ความรู้ทั่วไป	39.2	27.6	37.8	39.9	62.1
บันเทิง	35.1	41.4	48.9	32.2	8.5
ความรู้วิชาการ	27.8	75.2	43.0	9.8	5.7
ความคิดเห็น/วิเคราะห์	3.6	1.1	2.3	4.6	5.8
โฆษณา	1.5	0.6	1.5	1.8	1.5
อื่น ๆ	0.3	0.2	*	0.2	2.0

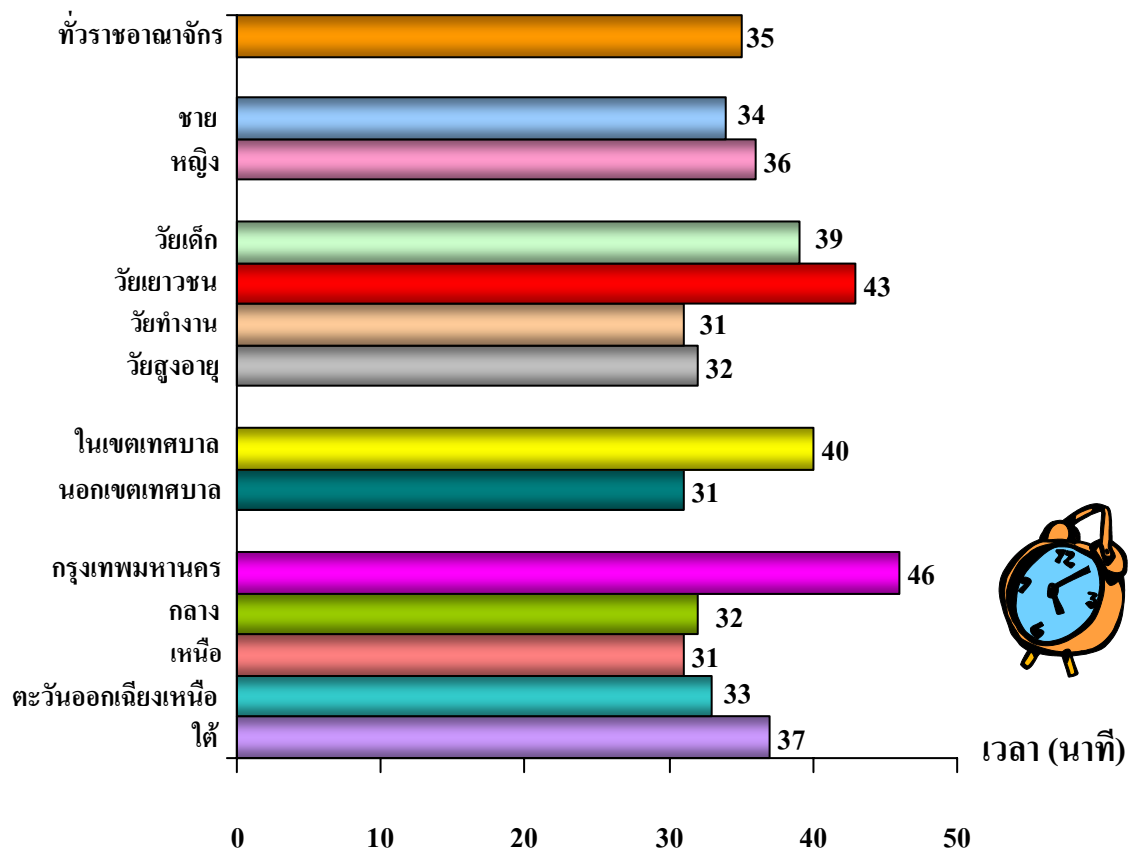
1/ ตอบได้ไม่เกิน 2 ประเภท

* น้อยกว่า 0.1

2.7 เวลาเฉลี่ยที่ใช้อ่านหนังสือนอกเวลาเรียน/นอกเวลาทำงาน

สำหรับผู้อ่านหนังสือที่มีอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไปทั้งหมด ใช้เวลาอ่านหนังสือนอกเวลาเรียน/นอกเวลาทำงานเฉลี่ย 35 นาทีต่อวัน ผู้ชายและผู้หญิงใช้เวลาอ่านหนังสือเฉลี่ยในแต่ละวันใกล้เคียงกัน โดยกลุ่มเด็กและกลุ่มเยาวชนใช้เวลาอ่านหนังสือ (ประมาณ 39 - 43 นาทีต่อวัน) มากกว่ากลุ่มวัยทำงานและวัยสูงอายุ (ประมาณ 31 - 32 นาทีต่อวัน) ผู้อ่านหนังสือที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลใช้เวลาอ่านหนังสือเฉลี่ยต่อวันสูงกว่าผู้อ่านหนังสือที่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาล ผู้อ่านหนังสือที่อยู่ในกรุงเทพมหานครใช้เวลาอ่านหนังสือมากที่สุดเฉลี่ย 46 นาทีต่อวัน ส่วนภาคอื่น ๆ ใช้เวลาอ่านใกล้เคียงกัน คือประมาณ 31 - 37 นาทีต่อวัน

แผนภูมิ 19 เวลาที่ใช้อ่านหนังสือนอกเวลาเรียน/นอกเวลาทำงานเฉลี่ยต่อวันของประชากรอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป ที่อ่านหนังสือ จำแนกตามเพศ กลุ่มวัย เขตการปกครอง และภาค พ.ศ. 2554

2.8 สถานที่อ่านหนังสือนอกเวลาเรียน/นอกเวลาทำงาน

ผู้อ่านหนังสือชอบอ่านที่บ้านมากที่สุด (ร้อยละ 76.1) รองลงมา คือ สถานศึกษา สถานที่เอกชน และที่ทำงาน (ร้อยละ 21.1 19.5 และ 18.2 ตามลำดับ) ส่วนสถานที่อื่นมีผู้อ่านเพียงเล็กน้อย และเมื่อพิจารณาตามกลุ่มวัย พบว่า คนทุกกลุ่มวัยส่วนใหญ่ชอบอ่านหนังสือที่บ้านเช่นเดียวกับภาพรวม สำหรับลำดับรองลงมามีความแตกต่างกันตามวัย คือ วัยเด็กและเยาวชนอ่านหนังสือที่สถานศึกษา วัยทำงานอ่านหนังสือที่ทำงาน และวัยสูงอายุอ่านหนังสือในสถานที่เอกชน

ตาราง 3 ร้อยละของประชากรอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไปที่อ่านหนังสือนอกเวลาเรียน/นอกเวลาทำงาน จำแนกตามสถานที่อ่านหนังสือ และกลุ่มวัย พ.ศ. 2554

สถานที่อ่านหนังสือ ^{1/}	กลุ่มวัย				
	รวม	วัยเด็ก (6 – 14 ปี)	วัยเยาวชน (15 – 24 ปี)	วัยทำงาน (25 – 59 ปี)	วัยสูงอายุ (60 ปีขึ้นไป)
รวม	100.0 (42,925,164)	100.0 (7,867,638)	100.0 (8,173,565)	100.0 (23,223,671)	100.0 (3,660,290)
บ้าน	76.1	89.4	78.0	69.0	88.0
สถานศึกษา	21.1	69.3	40.5	1.2	0.3
สถานที่เอกชน	19.5	1.4	17.5	26.9	15.3
ที่ทำงาน	18.2	-	11.0	29.0	4.4
ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน/ชุมชน	3.0	0.4	2.4	4.1	2.6
สถานที่ราชการ	2.8	0.4	2.1	4.0	2.2
ห้องสมุด/ห้องสมุดเคลื่อนที่	2.4	5.4	4.6	0.9	0.4
อ่านระหว่างรอ/โดยสาร รถ เรือ	0.2	*	0.1	0.3	0.1
สวนสาธารณะ	0.1	*	0.2	0.2	0.1
อื่น ๆ	0.7	0.4	0.6	0.6	1.8

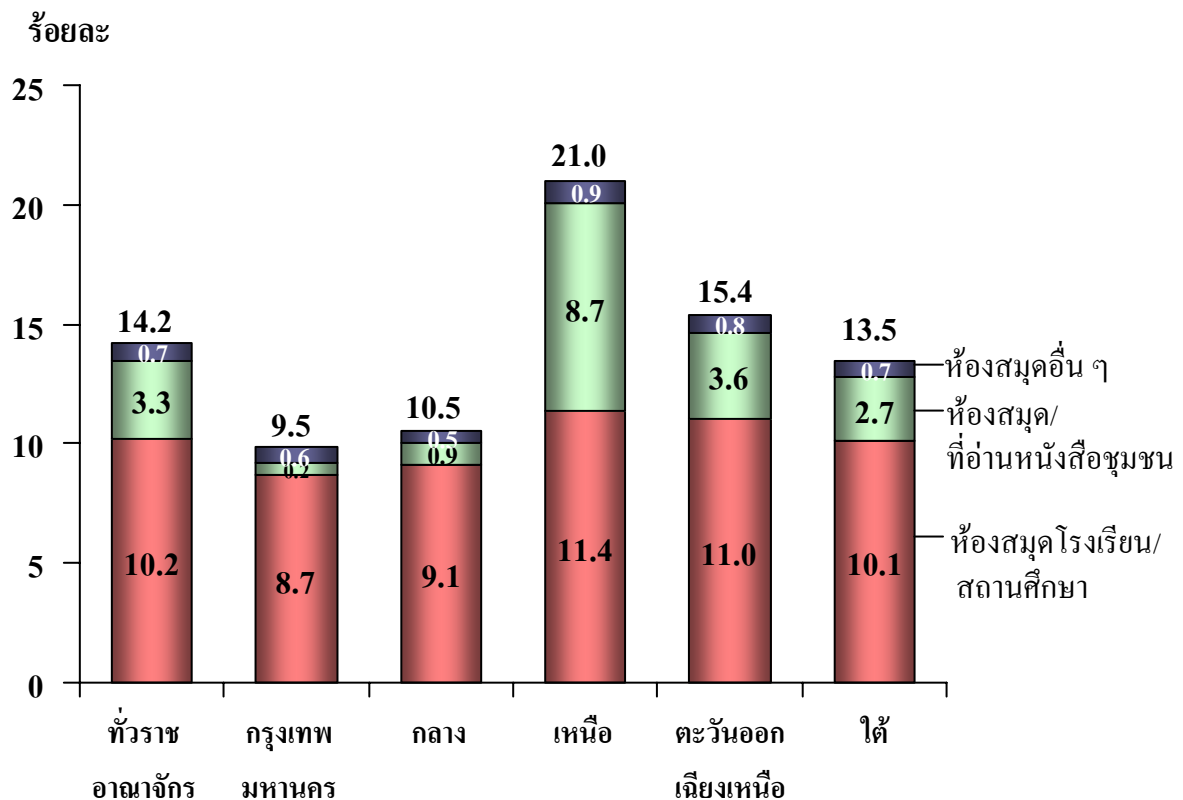
1/ ตอบได้ไม่เกิน 2 คำตอบ

* น้อยกว่า 0.1

2.9 การยืมหรือไปอ่านหนังสือที่ห้องสมุด

การใช้บริการห้องสมุดด้วยการยืมหรือไปอ่านหนังสือที่ห้องสมุดของผู้อ่านหนังสือที่มีอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป มีเพียงร้อยละ 14.2 โดยผู้อ่านหนังสือไปใช้บริการห้องสมุดโรงเรียนหรือสถานศึกษามากที่สุด (ร้อยละ 10.2) รองลงมาคือ ห้องสมุดหรือที่อ่านหนังสือชุมชน (ร้อยละ 3.3) และห้องสมุดอื่น ๆ (ร้อยละ 0.7) ภาคเหนือมีสัดส่วนผู้อ่านหนังสือที่ใช้บริการห้องสมุดถึงร้อยละ 21.0 มากกว่าภาคอื่นซึ่งมีประมาณร้อยละ 9.5 – 15.4

แผนภูมิ 20 ร้อยละของประชากรอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไปที่อ่านหนังสือนอกเวลาเรียน/นอกเวลาทำงาน จำแนกตามประเภทห้องสมุดที่ไปใช้บริการยืมหรืออ่านหนังสือ พ.ศ. 2554

2.10 เหตุผลที่อ่านหนังสือนอกเวลาเรียน/นอกเวลาทำงาน

ผู้อ่านหนังสือนอกเวลาเรียน/นอกเวลาทำงาน เพราะต้องการทราบข้อมูลข่าวสารมีสัดส่วนสูงที่สุด (ร้อยละ 40.4) รองลงมาคืออ่านเพื่อเพิ่มพูนความรู้ เพื่อการศึกษา เพื่อความบันเทิง และเพราะความสนใจหรืออยากรู้ (ร้อยละ 32.6 25.5 23.8 และ 17.4 ตามลำดับ) สำหรับผู้ที่อ่านหนังสือเพราะชอบอ่านหนังสือมีเพียงร้อยละ 3.8 เท่านั้น

เมื่อพิจารณาเหตุผลในการอ่านหนังสือของแต่ละกลุ่มวัย พบว่ามีความแตกต่างกัน คือ วัยเด็กและวัยเยาวชนอ่านหนังสือเพื่อการศึกษา มากที่สุด รองลงมาคือ อ่านเพื่อเพิ่มพูนความรู้และความบันเทิง สำหรับวัยอื่นอ่านหนังสือเพราะต้องการทราบข้อมูลข่าวสาร เหตุผลรองลงมา มีความแตกต่างกันตามวัย โดยวัยทำงานอ่านหนังสือเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ขณะที่วัยสูงอายุอ่านหนังสือเพราะสนใจหรืออยากรู้

ตาราง 4 ร้อยละของประชากรอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไปที่อ่านหนังสือนอกเวลาเรียน/นอกเวลาทำงาน จำแนกตามเหตุผลที่อ่านหนังสือ และกลุ่มวัย พ.ศ. 2554

เหตุผลที่อ่านหนังสือ ^{1/}	กลุ่มวัย				
	รวม	วัยเด็ก (6 – 14 ปี)	วัยเยาวชน (15 – 24 ปี)	วัยทำงาน (25 – 59 ปี)	วัยสูงอายุ (60 ปีขึ้นไป)
รวม	100.0 (42,925,164)	100.0 (7,867,638)	100.0 (8,173,565)	100.0 (23,223,671)	100.0 (3,660,290)
เพื่อให้ทราบข้อมูลข่าวสาร	40.4	2.2	25.1	58.4	42.7
เพื่อเพิ่มพูนความรู้	32.6	46.9	40.9	26.1	24.4
เพื่อการศึกษา	25.5	82.6	46.7	2.5	1.3
เพื่อบันเทิง	23.8	22.5	31.2	24.2	7.5
สนใจ/อยากรู้	17.4	6.3	13.0	21.3	26.8
ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์/ฆ่าเวลา	10.5	2.0	6.9	12.6	23.9
ชอบอ่านหนังสือ	3.8	2.7	2.7	4.0	8.2
เพื่อหน้าที่การงาน	2.6	-	1.4	4.2	1.2
อื่น ๆ	0.6	0.1	0.4	0.6	2.1

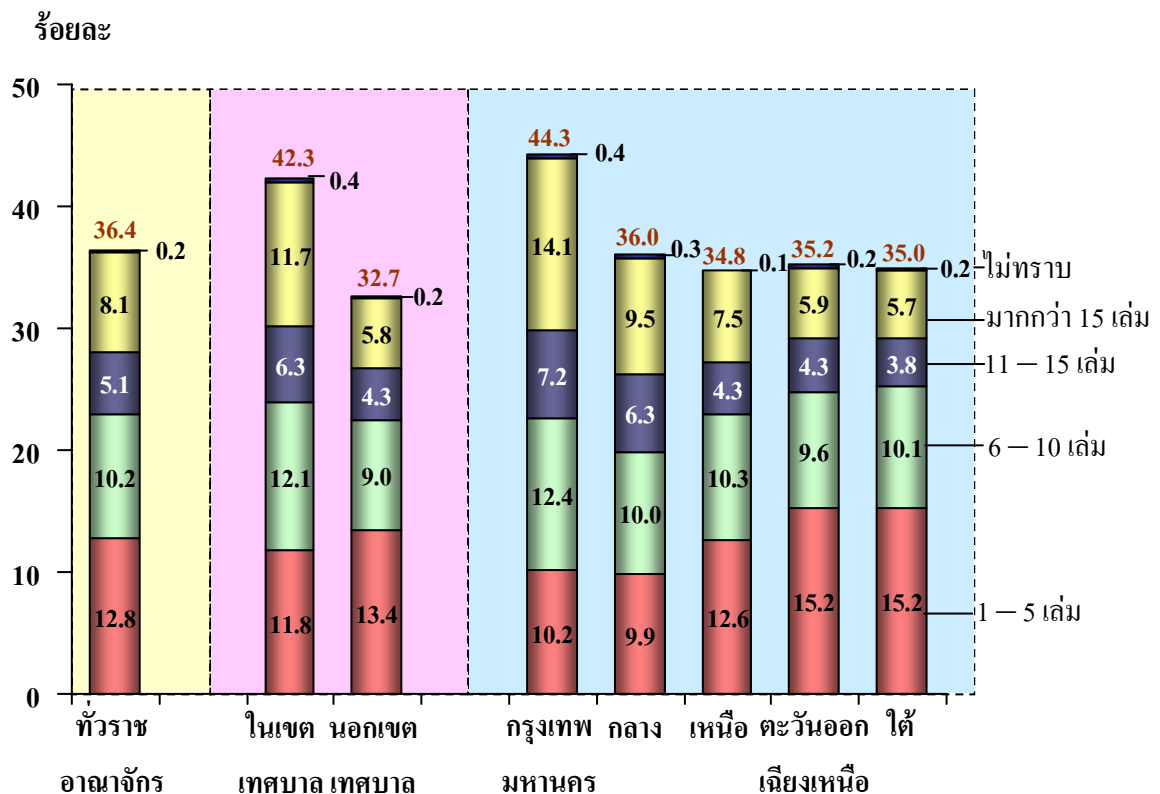
1/ ตอบได้ไม่เกิน 2 คำตอบ

2.11 การซื้อหนังสือในรอบปีที่แล้วของประชากร

จากการสอบถามเกี่ยวกับการซื้อหนังสืออื่นเพิ่มเติมจากหนังสือเรียนตามหลักสูตรที่นักเรียนหรือนักศึกษาจำเป็นต้องซื้อตามสถานศึกษากำหนดในรอบปีที่แล้วของผู้อ่านหนังสืออายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป พบว่า ร้อยละ 36.4 ของผู้อ่านหนังสือมีการซื้อหนังสืออื่นเพิ่มเติมในรอบปีที่แล้ว ผู้อ่านหนังสือที่อาศัยในเขตเทศบาลมีสัดส่วนที่ซื้อหนังสือฯ สูงกว่านอกเขตเทศบาล (ร้อยละ 42.3 และ 32.7 ตามลำดับ) และกรุงเทพมหานครมีสัดส่วนการซื้อหนังสือฯ ร้อยละ 44.3 ซึ่งมากกว่าภาคอื่น (ประมาณร้อยละ 34.8 – 36.0)

เพื่อพิจารณาจำนวนหนังสือที่ซื้อในรอบปีที่แล้ว พบว่า ผู้ซื้อหนังสือ 1 – 5 เล่ม มีสัดส่วนสูงที่สุดร้อยละ 12.8 รองลงมา คือ ซื้อจำนวน 6 – 10 เล่มร้อยละ 10.2 ส่วนกลุ่มอื่นมีสัดส่วนน้อยกว่าร้อยละ 10.0 และมีเพียงร้อยละ 0.2 ที่จำไม่ได้หรือไม่ทราบจำนวนหนังสือที่ซื้อ

แผนภูมิ 21 ร้อยละของประชากรอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไปที่อ่านหนังสือนอกเวลาเรียน/นอกเวลาทำงาน จำแนกตามจำนวนหนังสือที่ซื้อในรอบปีที่แล้ว พ.ศ. 2554

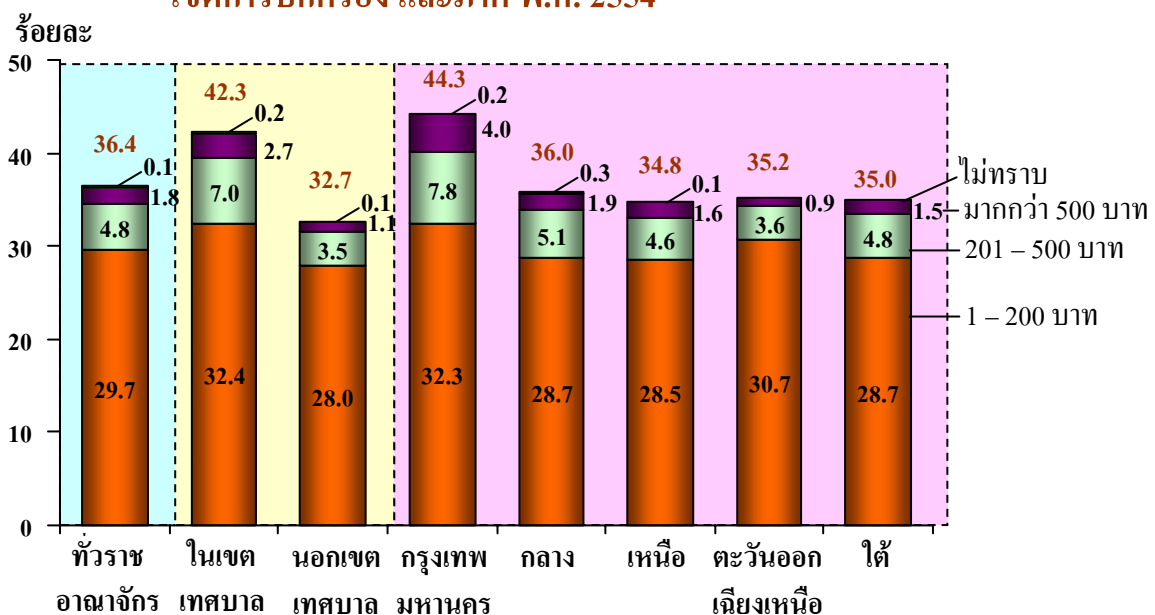
2.12 ค่าใช้จ่ายในการซื้อหนังสือเฉลี่ยต่อเดือนของประชากร

ค่าใช้จ่ายในการซื้อหนังสืออื่นเพิ่มเติม นอกเหนือจากค่าใช้จ่ายในการซื้อหนังสือเรียนตามหลักสูตรที่นักเรียนหรือนักศึกษาจำเป็นต้องซื้อ ตามที่สถานศึกษากำหนดของผู้อ่านหนังสืออายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป

ผู้อ่านหนังสืออายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป ที่มีการซื้อหนังสืออื่นเพิ่มเติม พบว่า ผู้ที่เสียค่าใช้จ่ายในการซื้อหนังสือฯ เฉลี่ยเดือนละ 1 – 200 บาท มีสัดส่วนสูงที่สุด (ร้อยละ 29.7) ส่วนผู้ที่เสียค่าใช้จ่ายในการซื้อหนังสือฯ เฉลี่ยเดือนละ 201 – 500 บาท และมากกว่า 500 บาท มีเพียงร้อยละ 4.8 และ 1.8 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาจำแนกตามเขตการปกครองและภาค พบว่า ผู้อ่านทั้งในเขตเทศบาล นอกเขตเทศบาล และทุกภาคมีค่าใช้จ่ายสำหรับการซื้อหนังสือเฉลี่ยฯ ไม่เกิน 200 บาทต่อเดือน ในสัดส่วนที่สูงเช่นเดียวกับภาพรวม แต่เมื่อพิจารณากลุ่มผู้อ่านที่มีค่าใช้จ่ายในการซื้อหนังสือค่อนข้างสูง คือ เฉลี่ยมากกว่า 500 บาทต่อเดือน พบว่า ผู้อ่านในเขตเทศบาลมีค่าใช้จ่ายในการซื้อหนังสือฯ สูงกว่านอกเขตเทศบาลอย่างเห็นได้ชัด และผู้อ่านในกรุงเทพมหานครมีค่าใช้จ่ายสำหรับซื้อหนังสือฯ สูงกว่าภาคอื่น

แผนภูมิ 22 ร้อยละของประชากรอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไปที่อ่านหนังสือนอกเวลาเรียน/นอกเวลาทำงาน จำแนกตามค่าใช้จ่ายในการซื้อหนังสือเฉลี่ยต่อเดือน เขตการปกครอง และภาค พ.ศ. 2554

2.13 สาเหตุที่ไม่อ่านหนังสือนอกเวลาเรียน/นอกเวลาทำงาน

ประชากรอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไปที่ไม่อ่านหนังสือมีจำนวนประมาณ 19.6 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 31.4 ของประชากรอายุ 6 ปีขึ้นไป โดยสาเหตุที่ไม่อ่านหนังสือฯ มีดังนี้ ประมาณเกือบครึ่ง (ร้อยละ 49.4) ชอบดูโทรทัศน์ รองลงมา คือ ไม่มีเวลาอ่านร้อยละ 34.5 ส่วนกลุ่มที่น่ากระตุ้นให้หันมาอ่านหนังสือได้ คือ คนที่ไม่ชอบหรือไม่สนใจอ่านหนังสือซึ่งมีอยู่ถึงร้อยละ 26.8 และอ่านหนังสือไม่ออกมีร้อยละ 11.8 ส่วนสาเหตุอื่นมีเพียงเล็กน้อย

เมื่อพิจารณาสาเหตุที่ไม่อ่านหนังสือจำแนกตามกลุ่มวัย พบว่าผู้ไม่อ่านหนังสือทุกวัยส่วนใหญ่ไม่อ่านหนังสือ เพราะดูโทรทัศน์ แต่สาเหตุรองลงมามีความแตกต่างกันตามวัย คือ วัยเด็กไม่อ่านหนังสือเพราะไม่ชอบอ่านหรือไม่สนใจ และอ่านหนังสือไม่ออก วัยเยาวชนและวัยทำงานไม่อ่านหนังสือเพราะไม่มีเวลาอ่าน และไม่ชอบอ่านหรือไม่สนใจ ส่วนวัยสูงอายุไม่อ่านหนังสือเพราะสายตาไม่ดีตามวัยที่สูงขึ้น และอ่านหนังสือไม่ออก

ตาราง 5 ร้อยละของประชากรอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไปที่ไม่อ่านหนังสือนอกเวลาเรียน/
นอกเวลาทำงาน จำแนกตามสาเหตุที่ไม่อ่านหนังสือ และกลุ่มวัย พ.ศ. 2554

สาเหตุที่ไม่อ่านหนังสือ ^{1/}	กลุ่มวัย				
	รวม	วัยเด็ก (6 – 14 ปี)	วัยเยาวชน (15 – 24 ปี)	วัยทำงาน (25 – 59 ปี)	วัยสูงอายุ (60 ปีขึ้นไป)
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
	(19,645,818)	(717,365)	(2,221,037)	(12,101,401)	(4,606,014)
ชอบดูโทรทัศน์	49.4	49.8	58.9	52.3	36.9
ไม่มีเวลาอ่าน	34.5	2.7	34.9	44.8	12.4
ไม่ชอบอ่าน หรือไม่สนใจ	26.8	33.0	34.2	27.0	21.8
อ่านหนังสือไม่ออก	11.8	19.7	3.8	8.4	23.4
สายตาไม่ดี	9.3	0.1	0.3	3.4	30.4
ชอบฟังวิทยุ	4.8	1.1	5.4	4.5	6.1
อื่น ๆ	5.3	13.5	6.5	4.0	6.7

^{1/} ตอบได้ไม่เกิน 2 คำตอบ

2.14 วิธีการรณรงค์ให้คนรักการอ่านหนังสือ

จากการสำรวจความคิดเห็นของประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไปเกี่ยวกับวิธีการรณรงค์ให้คนรักการอ่านหนังสือ พบว่าวิธีการรณรงค์ที่ได้รับการเสนอแนะมากที่สุด 5 ลำดับแรกคือ หนังสือควรมีราคาถูกลง (ร้อยละ 31.3) หนังสือควรมีเนื้อหาสาระน่าสนใจ (ร้อยละ 21.8) ควรมีห้องสมุดประจำหมู่บ้านหรือชุมชน (ร้อยละ 20.5) ส่งเสริมให้พ่อแม่ปลูกฝังให้เด็กรักการอ่านหนังสือ (ร้อยละ 17.8) และรูปเล่มกะทัดรัด/ปกสวยงามน่าอ่าน/มีรูปภาพประกอบ (ร้อยละ 13.3)

ภาคผนวก

ภาคผนวก

1. ความเป็นมา

เนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมให้ประชาชนรักการอ่านอย่างจริงจัง และเมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2552 มีมติคณะรัฐมนตรี ให้การส่งเสริมการอ่านเป็นวาระแห่งชาติ โดยกำหนดให้วันที่ 2 เมษายนของทุกปีเป็นวันรักการอ่าน และในปี 2552-2561 เป็นทศวรรษแห่งการอ่านของประเทศ รวมทั้งให้มีคณะกรรมการส่งเสริมการอ่านเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ดังนั้น จึงมีความจำเป็นต้องการทราบข้อมูลสถิติเกี่ยวกับพฤติกรรมการอ่านหนังสือของประชากร สำหรับนำไปใช้กำหนดทิศทางและมาตรการต่างๆ ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายข้างต้น สำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้จัดทำโครงการสำรวจการอ่านหนังสือของประชากรมาแล้ว 3 ครั้ง ในปี 2546 2548 และ 2551 และการสำรวจ ปี 2554 นี้ นับเป็นครั้งที่ 4 เพื่อให้มีข้อมูลสำหรับใช้พัฒนาและส่งเสริมให้ประชาชนรักการอ่าน ตลอดจนติดตามประเมินผลการดำเนินงานเรื่องดังกล่าว ซึ่งมีความจำเป็นและสำคัญยิ่ง เนื่องจากการอ่านหนังสือทำให้ผู้อ่านมีความรอบรู้ เป็นการเพิ่มพูนศักยภาพในการดำเนินชีวิต และการทำงานสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต จึงนับเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญอย่างหนึ่ง ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาประเทศโดยตรง

2. วัตถุประสงค์

เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

1. จำนวนผู้อ่านหนังสือและไม่อ่านหนังสือ พร้อมทั้งลักษณะทางประชากร
2. รายละเอียดเกี่ยวกับการอ่านหนังสือ เช่น ประเภทหนังสือที่อ่าน ความถี่ในการอ่าน เวลาที่ใช้อ่านหนังสือเฉลี่ยต่อวัน สถานที่ที่อ่าน เป็นต้น
3. ความคิดเห็นในเรื่องของวิธีการจูงใจให้ประชาชนรักการอ่านหนังสือ

3. ประโยชน์

1. เพื่อให้มีข้อมูลสถิติพื้นฐานเรื่องการอ่านหนังสือของประชากร
2. เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง นำข้อมูลไปใช้กำหนดนโยบาย และส่งเสริมการอ่านหนังสือให้มากขึ้น และเหมาะสม เช่น
 - ทำการรณรงค์หรือจัดการส่งเสริมการอ่านในรูปแบบที่เหมาะสมกับกลุ่มวัย
 - จัดหาหนังสือที่มีเนื้อหาสาระสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน
 - จัดหาสถานที่อ่านหนังสือให้แพร่หลายและเพียงพอแก่ประชาชนในท้องถิ่นต่าง ๆ

4. ขอบข่ายของการสำรวจ

ครัวเรือนที่อยู่ในขอบข่ายของการสำรวจ ได้แก่ ครัวเรือนส่วนบุคคล ทั้งในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาลทั่วประเทศ

5. เวลาอ้างอิง

ในรอบ 12 เดือนที่แล้ว

หมายถึง ระยะเวลานับจากเดือนก่อนเดือนสัมภาษณ์ย้อนหลังไป 12 เดือน เช่น เดือนที่สัมภาษณ์ คือ พฤษภาคม 2554 “ในรอบ 12 เดือนที่แล้ว” คือ พฤษภาคม 2553 – เมษายน 2554

6. รายการข้อมูล que เก็บรวบรวม

1. ลักษณะทั่วไปของสมาชิกในครัวเรือน
2. การอ่านหนังสือของเด็กเล็ก (อายุต่ำกว่า 6 ปี)
3. การอ่านหนังสือของประชากร (อายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป)
4. สภาพที่อยู่อาศัย และการเป็นเจ้าของทรัพย์สิน

7. ระเบียบวิธีการสำรวจ

สำรวจนี้เป็นการสำรวจด้วยตัวอย่าง (Sample Survey Method) โดยใช้แผนการสุ่มตัวอย่างแบบ Stratified Two Stage Sampling โดยมีจังหวัดเป็นสตราตัม (Stratum) ซึ่งมีทั้งสิ้น 76 สตราตัม และในแต่ละสตราตัม (จังหวัด) ได้แบ่งออกเป็น 2 สตราตัมย่อยตามลักษณะการปกครอง คือ ในเขตเทศบาล และนอกเขตเทศบาล โดยมีชุมชนอาคาร (สำหรับในเขตเทศบาล) และหมู่บ้าน (สำหรับนอกเขตเทศบาล) เป็นตัวอย่างขั้นที่หนึ่ง ครัวเรือนส่วนบุคคลเป็นตัวอย่างขั้นที่สอง ซึ่งมีจำนวนครัวเรือนตัวอย่างทั้งสิ้น 53,000 ครัวเรือน

การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยให้เจ้าหน้าที่ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ไปสัมภาษณ์สมาชิกของครัวเรือนตัวอย่างในเดือนพฤษภาคม และมิถุนายน พ.ศ. 2554

8. คำนิยาม

8.1 การอ่านหนังสือ

หมายถึง การอ่านหนังสือทุกประเภทนอกเวลาเรียน/นอกเวลาทำงาน แต่รวมการอ่านในช่วงเวลาพัก การอ่านหนังสือรวมทั้งการอ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่น ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต ซีดี e-book reader ฯลฯ ยกเว้น SMS หรือจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail)

สำหรับการอ่านหนังสือของเด็กเล็ก (อายุต่ำกว่า 6 ปี) ในที่นี้หมายถึง การอ่านหนังสือในช่วงนอกเวลาเรียน ซึ่งเด็กเล็กอ่านด้วยตนเอง รวมทั้งการที่ผู้ใหญ่อ่านหนังสือให้ฟังด้วย

8.2 หนังสือพิมพ์

หมายถึง สิ่งพิมพ์ที่ออกเป็นระยะ ๆ อย่างสม่ำเสมอ มีเนื้อหาส่วนใหญ่เป็นเรื่องเกี่ยวกับข่าวและสถานการณ์ปัจจุบัน มักจะออกเป็นรายวัน แต่อาจออกเป็นราย 2 วัน 5 วัน 7 วัน 10 วัน หรืออื่น ๆ ก็ได้ แต่ไม่ทิ้งช่วงนานเกินไป ไม่เย็บเล่ม และไม่มีปก

ขนาดของหนังสือพิมพ์ มีขนาดไม่แน่นอน ส่วนใหญ่มีขนาดประมาณ 40 X 55 ซม.

8.3 นิตยสาร

หมายถึง สิ่งพิมพ์ที่ออกเป็นระยะ ๆ อย่างสม่ำเสมอ ส่วนใหญ่จะออกเป็นรายสัปดาห์ รายปักษ์ หรือรายเดือน มักจะมีขนาดเล็กกว่าหนังสือพิมพ์ มีปก เย็บเล่ม มีการจัดหน้า โดยใช้สีสันและรูปภาพสวยงาม พิถีพิถันกว่าหนังสือพิมพ์ เนื้อหาอาจเกี่ยวกับข่าวสาร ความรู้ สารคดี นิยาย หรืออื่น ๆ

8.4 วารสารหรือเอกสารประเภทอื่น ๆ ที่ออกเป็นประจำ

หมายถึง สิ่งพิมพ์ที่ออกเป็นประจำ แต่มีรูปร่างลักษณะที่ไม่สามารถจัดประเภทเป็นหนังสือพิมพ์หรือนิตยสารได้ วารสารส่วนใหญ่ มักจะมีเนื้อหาทางวิชาการ แต่อาจมีวารสารบางประเภทที่เน้นในเรื่องข่าว และความคิดเห็น แต่ไม่มีการตกแต่งรูปเล่มเหมือนนิตยสาร

วารสาร ส่วนใหญ่จะมีคำว่า “วารสาร” นำหน้าชื่อหนังสือ และ เนื้อหาจะหนักกว่านิตยสาร ตัวอย่างหนังสือวารสาร เช่น วารสารข้าราชการ วารสารที่ดิน วารสารบริหารธุรกิจ เป็นต้น

ส่วนเอกสารประเภทอื่น ๆ ที่ออกเป็นประจำ อาจออกมาใน ลักษณะของแผ่นพับ แผ่นปลิว จุลสาร (Bulletin) จดหมายข่าว (Newsletter) หรืออื่น ๆ ส่วนใหญ่จะจัดทำโดยสถาบันหรือองค์กรต่าง ๆ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อการประชาสัมพันธ์หรือส่งเสริมกิจกรรมของหน่วยงานนั้น โดยเฉพาะ เช่น สารสถิติ สารผู้ใหญ่ ข่าวสารการเกษตร ข่าวสารการบินพาณิชย์ จุลสาร การท่องเที่ยว จุลสารดาวเทียม จดหมายข่าวไทย คดีศึกษา เป็นต้น

8.5 นวนิยาย การ์ตูน หรือหนังสืออ่านเล่นต่าง ๆ

หมายถึง สิ่งพิมพ์ที่มักออกไม่มีระยะเวลาที่แน่นอน มุ่งให้อ่าน เพื่อความเพลิดเพลินใจ เช่น นวนิยาย นิทาน การ์ตูน เป็นต้น

นวนิยายหรือเรื่องอ่านเล่นต่าง ๆ ในที่นี้ต้องพิมพ์เป็นเล่ม ไม่ใช่นวนิยายหรือเรื่องอ่านเล่นที่พิมพ์เป็นตอน ๆ ในหนังสือประเภทอื่น ตัวอย่างนวนิยาย เช่น เพชรพระอุมา ค่าของคน คู่กรรม เป็นต้น

หนังสือการ์ตูน ได้แก่ ขายหัวเราะ และการ์ตูนญี่ปุ่น เป็นต้น

8.6 แบบเรียน/ตำราเรียนตามหลักสูตร หรือเอกสาร/หนังสือ/คู่มือที่อ่านเพิ่มเติมเพื่อสอบหรือการเรียน

หมายถึง สิ่งพิมพ์ หนังสือ หรือตำราที่โรงเรียน มหาวิทยาลัย หรือสถาบันการศึกษากำหนดให้ใช้ในการเรียนการสอนตามหลักสูตร รวมทั้งเอกสาร หนังสือ หรือคู่มือที่ใช้อ่านเพิ่มเติมเพื่อสอบหรือการเรียนด้วย เช่น คู่มือเตรียมสอบ หนังสือแนวข้อสอบ และหนังสือประกอบการเรียนพิเศษ เป็นต้น

8.7 ตำรา หนังสือ หรือเอกสารที่ให้ความรู้ต่าง ๆ/ความรู้ทั่วไป

หมายถึง สิ่งพิมพ์หรือเอกสารที่มุ่งให้ความรู้ต่าง ๆ แก่ผู้อ่าน เป็นประการสำคัญ ส่วนใหญ่มักจะออกในลักษณะของหนังสือ (Book) มีการเขียนเล่ม ไม่รวมแบบเรียนหรือตำราเรียนตามหลักสูตร หรือเอกสาร/หนังสือ/คู่มือที่อ่านเพิ่มเติมเพื่อสอบหรือการเรียน

ตำรา หนังสือ หรือเอกสารที่ให้ความรู้ ในที่นี้ต้องใช้ในวัตถุประสงค์อ่านเพื่อให้ความรู้ทั่ว ๆ ไป เพื่อเสริมความรู้ ไม่ใช่มุ่งเพื่อสอบหรือการเรียน

8.8 หนังสือหรือเอกสารเกี่ยวกับคำสอนทางศาสนา

หมายถึง หนังสือหรือเอกสารที่นำเสนอเรื่องเกี่ยวกับหลักหรือคำสอนทางศาสนา หลักการปฏิบัติทางศาสนา ประวัติดุคคัลสำคัญทางศาสนา และเรื่องเล่าทางศาสนา

8.9 ข่าว

หมายถึง การรายงานเหตุการณ์ปัจจุบันหรือข่าวสารที่น่าสนใจ เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบข่าวสารที่เสนอ โดยลักษณะของข่าวนั้นจะต้องเป็นข้อมูล ข้อเท็จจริงหรือเรื่องราวใหม่ ๆ และทันต่อเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

ในทัศนะของผู้รับสาร การเสนอข่าวอาจใช้การพูด การเขียน การใช้ภาพ แถบบันทึก วีดิทัศน์ หรือภาพยนตร์ หรือสื่ออื่น ๆ ที่สามารถเข้าถึงประชาชนได้อย่างทั่วถึง ทั้งนี้ต้องไม่มีการแสดงความคิดเห็นในการเสนอข่าว

ข่าวอาจจำแนกเป็น ข่าวที่น่าสนใจทั่ว ๆ ไปในประเทศ ข่าวในประเทศ ข่าวต่างประเทศและข่าวระหว่างประเทศ ข่าวและความเคลื่อนไหวในวงการกีฬา ความเคลื่อนไหวในวงการธุรกิจบันเทิง และข่าวประเภทอื่น ๆ

8.10 สารคดีหรือความรู้ทั่วไป

หมายถึง เนื้อหาที่เกี่ยวกับความรู้หรือสารคดี โดยมีจุดประสงค์ให้ผู้อ่านได้รับความรู้ในเรื่องต่าง ๆ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการเมือง การปกครอง การดำเนินงานของรัฐ เศรษฐกิจ การประกอบอาชีพ ศาสนา จริยศึกษา สุขภาพ อนามัย ศิลปะ วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ รวมทั้งเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเด็ก สตรี และแม่บ้าน

8.11 ความคิดเห็นหรือวิเคราะห์

หมายถึง บทความ บทบรรณาธิการ หรือข้อเขียนแบบอื่น ๆ ที่แสดงทัศนะหรือความคิดเห็น ตลอดจนการวิเคราะห์วิจารณ์ในเรื่องต่าง ๆ เช่น แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเมือง การปกครอง การดำเนินงานของรัฐ เศรษฐกิจ การประกอบอาชีพ ศาสนา จริยศึกษา สุขภาพ อนามัย ศิลปะ วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ รวมทั้งเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเด็ก สตรีและแม่บ้าน นอกจากนี้ยังรวมถึงบทความที่เสนอความคิดเห็น วิพากษ์ วิจารณ์เกี่ยวกับเรื่องทั่ว ๆ ไป เช่น การพยากรณ์ชีวิต การวิเคราะห์ข่าวและเหตุการณ์ต่างประเทศ การวิเคราะห์และวิจารณ์ข่าวแบบชาวบ้าน เป็นต้น

8.12 บันเทิง

หมายถึง เนื้อหาที่มีจุดมุ่งหมายให้ผู้อ่านได้รับความเพลิดเพลิน แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1) แสดงด้วยภาพ ได้แก่ ภาพเขียน หรือภาพถ่าย เช่น การ์ตูนสำหรับเด็ก ภาพล้อทางการเมือง เป็นต้น

2) บรรยายด้วยข้อเขียน ได้แก่ เรื่องสนุก ๆ เช่น นวนิยาย เรื่องแปล เรื่องสั้น เป็นต้น

8.13 ธุรกิจหรือโฆษณา

หมายถึง เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจการค้า อุตสาหกรรม รวมถึงข่าวเพื่อการเผยแพร่ และการประชาสัมพันธ์ (Publicity and public relations) และเนื้อหาที่เป็นประกาศสรรพคุณ คุณภาพ หรือคุณสมบัติของสินค้าและบริการ (Advertisements)